

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la **biroul administrației**, (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani

Despre starea noastră.

I.

Duminica trecută, în 31 Maiu a c. s'a făcut desvélirea statuei marelui bărbat de stat român *Ioan C. Brătianu*, la București. Despre frumoasa sêrbare facem pomenire la alt loc al foii noastre. Acî amintim, că din privilegiul acesta s'a scris prin foile din România multe bune și frumoase despre faptele și isprăvurile lui Brătianu și s'au publicat și unele din lucrările sale politice-sociale.

Astfel este între altele o scrisoare, sau cum 'i-se zice pe limba cultă, un *memoriu*, adresat fostului Domnitor *Alexandru Ioan I. Cuza*, curênd după ce a fost ales de domnitor, în Februrie 1859.

Acest memoriu e prețios, căci în el Brătianu face cunoscute *clasele sociale* sau *păturile societății* din România de pe la jumătatea veacului trecut.

Pe vremea aceea în Țeara Românească erau patru clase sau pături de ale societății, după felul ocupației și traiului oamenilor.

Clasa cea mai înaltă o alcătuiau *boierii cei mari*, cari locuiau aproape cu toții în București și un număr mai mic în Craiova; a doua clasă era a *boierilor mici*, răspândiți în toată țeara; *neguțătorii și măiestrii*, locuitori mai toți prin orașe, era a treia clasă; în sfârșit clasa a patra o formau *țeranii plugari*, cari locuiau pe sate, ear' la orașe mai puțini.

Boierii mari și mici erau, cum au zice noi, domnii, oamenii cari ocârmu-

iau țeara și aveau deregătoriile pe mână, apoi proprietarii mari și mai mici.

Clasa negustorilor și meseriașilor era ca și în toate țerile, acea clasă de oameni, care produce toate bogățiile, ce nu isvoresc de-a dreptul din agricultură sau lucrul câmpului. Intre ei, cu decosebire între neguțători, sê aflau mulți străini, Greci, Bulgari, Armeni etc. veniți din Turcia, cari aflând adăpost în țerile române, cei mai mulți din ei s'au îmbogățit.

Cea mui numeroasă și mai însemnată clasă era pătura de jos a societății române, talpa țerii, țeranii sau sătenii.

Despre aceasta clasă de oameni Brătianu șcrie în un mod foarte lăudător. Eată ce zice el între altele:

»Clasa țeramilor, a plugarilor, formează marea majoritate a locuitorilor acestei țeri; ea are o mare însemnatate, nu numai prin numărul ei, dar' chiar prin dezvoltarea ei morală și intelectuală«.

Brătianu vorbind apoi despre lupta, ce au purtat-o țeranii față de proprietari și arêndași pentru drepturile lor și despre împilări, zice:

»Clasa țeranilor de acum înainte poate mai îndura, dar' ca sê se lase de-a se mai împila, de a se supune desvîșit, este peste putință, căci țeranii simt că puterea țerii este într'înșii. Printr'o creștere îngrijită, printr'o bună direcțiune, ce li-s'ar da de cătră o ocârmuire națională și liberală, de cătră o ocârmuire, ce ar dobândi încrederea și dragostea lor, s'ar putea face din clasa țeranilor un zid nestrăbătut al naționalității și al libertăților române«.

Așa ni-se înfățișau păturile sociale în statul vecin cu noi, la frații nostri de aceeaș obârșie și de acelaș sânge, la Românii din România, înainte cu un jumătate de veac.

De atunci se înțelege s'au schimbat multe și mulțumită lui D-zeu, toate tot înspre binele neamului românesc. Clasele de atunci încă au fost supuse la schimbări. Azi nu mai este clasa boierilor, ca atunci, de oare-ce la ocârmuirea țerii poate lua parte ori-cine și în slujba de deregător poate intra ori-care fiu al României, care are învățatura de carte recerută. Ear' la aceasta fiecăruia îi stă deschisă calea.

De altă parte țeranii, cari și azi sînt majoritatea mare a locuitorilor și tot talpa țerii, au înaintat mult cu lumina învățaturii și în bunăstare, deși în mai multe părți ale României starea lor nu este așa de bună, cum este a țeranilor români de pe văile și plaiurile Ardealului și ale Bănătuului.

Dacă ne întoarcem acum privirea la noi, vom afla alte stări ca cele amintite mai sus la frații nostri din România. Aceasta vine de acolo, că noi ne-am dus traiul și necazul în alte împrejurări, ca ei.

Trebue însă sê luăm bine aminte, cum am stat în trecut și cum stăm azi, căci numai cunoscând cu de-amêruntul stările noastre, vom vedea ce ne lipsește și de ce avem trebuință, ca sê putem sta și mai departe pe picioarele proprii și sê fim la locul nostru.

Dar' despre aceasta vom vorbi în numărul viitor.

Silvestru Moldovan.

FOIȚA.

Tîrgul de fete din Găina.

(Din scrierile lui Teofil Frâncu).

În numărul trecut vestind moartea vrednicului Român, *Teofil Frâncu*, am amintit despre meritele sale ca scriitor. Teofil Frâncu a fost în Ardeal redactor la »Orientul Latin«, ear' în România la ziarul »Românul«. În aceste cum și în alte foi și reviste răposatul a scris o mulțime de articole, schițe istorice etc. de însemnatate. Cele mai de preț însă din lucrările sale sînt scrierile: *Rotacismul la Moți și Istrieni* și *Românii din Munții-Apuseni* (Moții) făcute împreună cu *George Candrea*, răposat și acesta în Graz.

Cartea din urmă este cu deosebire de mare pret. În ea Frâncu și Candrea descriu în colori vii și adevărate pe Moți, cu însușirile, datinele și obiceiurile lor.

Dăm azi din cartea aceasta descrierea vestitului tîrg de fete din Găina:

Eată ce ne spune Frâncu despre el:

Găina e un munte așezat la mează-zăpus a Munților-Apuseni și are o înălțime de 1744 metri. La poalele lui e Vidra-de-

sus și numirea sa se ascunde în întunerecul depărtat al vremurilor.

Vidrenii spun că pe vremea când și în munții Bihariei se lucrau băile, o găină de aur ieșia din băi spre a se așeza în vârful muntelui, pe cuiub, în care erau ouele sale de aur. Vidrenii atrași de frumusețea ne mai pomenită a găinei, în mai multe rânduri s'au încercat sê o prindă, ea însă a fugit în jurul băilor de aur dela Roșia. De atunci ne mai putêndu-se găsi aur în băile din acest ținut, Moții au încetat de-a le mai lucra, flind-că găina din poveste era Vêlva băilor, și ea a dus aurul cu sine în părțile unde a sburat.

Muntele Găina are două vîrfuri, unul mai înalt și pleșuv, ear' altul mai mic și încunjurat cu păduri de fag, în mijlocul cărora e o peatră ridicată în amintirea călătoriei Impêratului nostru Francisc Iosif I. pe care a făcut-o în țeara Moților la 1852.

Mare e puterea naturii și numai acela o poate vedea în toată flința ei, care cu privilegiul unei vijelii sê găsește într'un vîrf de

munte, de unde cu frică și cu fiori privește la lupta viforului.

Furtunile în munți se plămădesc ca din senin, și până ai bate în palme se varsă asupra vîrfurilor și codrilor.

Eram în Găina, într'una din frumoasele zile de vară. Ceriul era senin, soarele era sus și razele lui rêuărsau asupra Găinii o căldură ca în luna lui Cuptor.

Un nouaș se zărea în depărtare pe marginea ceriului. O jelițe rêuoritoare legăna frunzele arborilor și care din ce în ce bătea mai tare, încât deodată se auzia rêușnând urletul puternicului vînt, care smulgea copacii din pămînt. Nouașul se încingea tot mai tare și întuneca ceriul. Păstorii fugea la colibi, ear' vitele mugind își căpătau un adăpost. Pe cer fulgerile se întindeau ca șerpilor. Ilie alergând cu patru cai și cu carul lui de foc, pe unde se bat în capete bălaurii și șolomonarii, voind sê tragă în cel rêu, pognea din pleasna biciului seu tunete și trăsnete, încât gemeau munții și sê cutremura pămîntul.

Vizitele regelui Italiei. Regele Italiei Victor Emanuel va face în 16 Iulie în Paris o vizită prezidențială republicii franceze, lui Loubet. Regele Italiei va mai vizita în 15 Noiembrie și pe regele Angliei.

Contra cămătăriei. Legea din 1882, care avea să sperie de cămătărie, s'a dovedit slabă, căci cămătarii jupulau și mai departe pe cei ce apucau pe mâinile lor. Ministrul de Justiție a prezentat o lege novelară, prin care înăspriște legea cea veche. Cămătăria se va socoti ca crimă, care se pedepsește cu temniță până la 2 ani și în bani cu 500—2000 cor. Lipsa acestei legi înăspriște se simte mai ales de când cu potopul de Jidovi năvăliți din Galiție.

Alegerea dela Dobra. Sâmbătă în 6. I. s'a făcut alegerea de deputat distal în cercul Dobrei. Au fost trei candidați, d-nii Dr. Aurel Vlad și Dr. Aurel Muntean, avocați în Orăștie și Farkas, candidatul guvernului. La votare au învins alegătorii români, alegând de deputat pe Dr. Vlad. Dr. Muntean s'a retras în discursul alegerii.

Dr. Vlad a învins cu 52 voturi majoritate, față de Farkas

Lupta Polonilor. Polonii au ținut în Lemberg o conferință națională în care s'au primit următoarele hotărâri: Organizare națională, care să cuprindă toate partidele și grupurile polone; înființarea unui birou polon de corespondență, care să informeze presa străină; ajutorarea poporațiunii polone din Galiția-ostică, Bucovina, Silezia; regularea cumpărării de pământ; înființarea de școli naționale în ținuturile, unde Polonii locuiesc amestecați cu alte popoare; cultivarea intensivă a limbii polone în toate școlile; introducerea limbii polone la trenuri, oficiile telegrafice și postele, procuratură, direcțiunile financiare, la domeni și gendarmerie.

† G. D. Palade.

Duminecă, în 7. Iunie c. a murit în Bârlad un bărbat frunteș al statului român, G. D. Palade, fost ministru de finanțe până în anul trecut.

El s'a născut la 1858 în Bârlad, și prin deșertăciunea și purtarea sa a ajuns până sus la treapta ministerială. Era cap luminat și mare vorbitor.

După câteva minute furtuna s'a potolit, razele soarelui earăși încălzeau munții, păstorii ieșeau voioși din colibi, vitele începeau a paște, păsările se cânte și Găina se salte

Din Găina se zăresc o mulțime de poeni și de o parte și de cealaltă a muntelui, care desparte hotarul comunei Vidra de-sus, de cel al comunei Bulzești, s'au mai bine zis, hotarul Moșului de al Crișanului

Mai în jos se ved case de-ale locuitorilor, unele singuratice și altele în grupe așezate, ear' pe la poalele Găinii șerpuește Rîul-mic, în ale cărui unde se scaldă raza soarelui și bea curcubeul apă.

În cea dintâiu Duminecă după Sân-Petru liniștea din Găina înceată. Este ziua vestitului târg de fete. În zori de zi de dimineată, de pe toate dealurile curg Moși și Moațe, Crișeni și Crișene; toți în haine de sârbătoare Cântecile igreților (lăutarilor) asurzesc pădurile.

Des de dimineată doi incredințați din partea Moșilor din Vidra-de-sus și doi din partea Crișenilor din Bulzești trag o linie de

Duminecă el convocase o întrunire la Bârlad, la care a luat cuvântul și vorbind, a fost lovit de anevrism, și a murit repede. Boala veche, pentru care a abzis și din minister, l-a repus.

Corpul repositului a fost adus la București, unde li s'a făcut o pompoasă înmormântare.

Despre originea noastră.

Am descris în nrul trecut întâmplările neamului nostru, dela venirea Maghiarilor până la răs-vrătirea lui Horea, Cloșca și Crișan.

IV.

Niciodată n'a fost atât de amară soarta Românilor ca înainte de asta cu 120 de ani. Românii erau iobagi, săraci, chinuți, — fără drepturi, lăsați în voia nemeșilor. Iosif al II-lea, împăratul de pe atunci, voia să îmbunătățească soarta iobagilor, dar' nu putea de nemeșii maghiari și maghiarisați, cari nu voiau să lase din domnia lor și traiul lor bun, fără lucru.

O lege despre cărcimărit a înăspriț și mai mult soarta iobagilor, deci un țeran român din munți, Vasile-Nicola, numit și Horea, pentru cântecele, horele lui frumoase, s'a dus la împăratul cu jalbă. Împăratul l'a primit bine și i a promis că va îmbunătăți soarta iobagilor români. Horea a venit acasă, dar' soarta iobagilor s'a făcut și mai rea. Împăratul a dat poruncă, — dar' nemeșii, în loc să asculte de ea, din răsbunare au asuprit și mai mult pe bieții Români.

Horea a pornit atunci a doua-oară, pe jos, — la Viena. Isprava a fost aceeași.

A mers a treia-oară. Ispravă tot n'a făcut însă.

Când a mers apoi a patra-oară, Horea a spus împăratului, — că de nu va fi dreptate, iobagii de Român vor omori pe toți domnii. Se scrie în cărți, că împăratul ar fi zis cătră Horea, să facă așa, adecă pe cum a zis.

Horea a venit acasă, și iobagii s'au răsvrătit. Au omorit pe nemeșii, cari le cădeau în mâni și au pefugat pe străini. Armata împărătească era pe aproape, dar' nu opea pe răsculați. Asta a întărit credința în răsculați, că voia împăratului a fost ca ei să se răscuale.

despărțire, între Moși și între Crișeni, în câmpul târgului, care se ține pe o pajște verde ce se întinde între cele două vârfuri ale muntelui. Linia e trasă astfel, că Moșii își așează merindele în partea de cătră răsărit, iar Crișenii în partea de cătră apus.

Până pe la orele 10 dimineata toți sunt cuprinși cu cumpărarea și vânzarea uneltelor de case și de economie precum: coase, ștreanguri, greble, tulnice, oale și diferite poame și legumi aduse în târg de Crișeni.

După târguirea celor trebuincioase, lumea începe se prânzească pe iarbă verde și se se adune împrejurul igreților (lăutarilor), cari cântă lângă câte o berbință (butoiu) cu vin, ori cu vinars de cireșe, seau cu rosolie, un fel de vinars roșu îndulcit cu zăhar, seau cu miere de stup, apoi jocul seau hora se încinge peste întreg târgul în câte 8 și 10 grupe deosebite și formate din Moși și din Crișeni, cari la sunetul ceterelor, clarinetelor, cimpoilor și fluierelor, jucând își spun prin chiuituri tot felul de glume, adeseori pișcătoare, strigând Crișanul cătră Moș:

Dar' — într'un târziu, — văzând nemeșii că nu-i glumă, — au făcut intrigi la împăratul, — au zis că Horea vrea să se facă regele Românilor și să despartă Ardealul de împărăție.

Atunci împăratul a trimis oștire asupra Românilor, și Românii s'au retras în munți, — după-ce au fost bătuti. Pe capul lui Horea, Cloșca și Crișan, cei trei căpitani ai răscualei, s'a pus premiu de 300 de galbeni. Și s'au aflat Români, cari au arătat ascunzătoarea lor și ei au fost prinși. Horea, Cloșca și Crișan au fost tăiați în roată, la Alba-Iulia, — ear' trupul lor, tăiat fiecare în patru, — l-au pus în țapă și l-au pus în tîrgurile mari, ca fiecare să învețe, văzând îngrozitoarea pedeapsă, că așa va păți ori-cine, care va îndrăzni să-și apere drepturile sale de om și de Român în țeara asta, — care, deși e a Românilor dintr'un început, Românul a fost în ea numai — căne.

Trist sfârșit a avut trezirea aceasta a Românilor, din somn, dar' un folos totuși a adus.

Împăratul, știind că nemeșii de abună-seamă se vor răsbuna aspru asupra Românilor, — a dat poruncă cum-că iobagii să se poată muta dela un domn la altul, dacă nu va putea suferi bătăile și foamea.

Acest drept, până atunci nu-l aveau iobagii.

Al doilea folos a fost, că Românii s'au trezit de cap, — au văzut că așa nu mai merge, — au văzut că, pe încetul au fost scoși din toate a le lor, și au devenit boi în jug, cari lucră pe seama altuia. O schinteie trebuia numai, ca Românii să se răscuale din nou. Această schinteie n'a întârziat mult.

Peste 70 de ani, — în 1848, Românii s'au ridicat cu putere mare, — au scuturat jugul robiei și și-au îmbunătățit soarta.

Soarta și împrejurările n'au lăsat ca această nouă încercare să aibă rezultat deplin. Dar' bunu-i Domnul, veni-vor vremi mai bune și pentru orop-situl nostru neam.

Despre revolta din 1848, voi scrie însă în nrul viitor. V. E. Moldovan.

Ține moț de hasta straiță
Să mă hiț (joc) cu hasta moață:
Până mă hitai cu moața
Se duse moțul cu straița!

Iar Moțul îi răspunde:

Măi Crișene lapte în teoc
Adă fata să țî-o joc;
De nu țî-oi juca-o bine
Între smei în ea și în tine!

Din acestea glume adese se nasc mici certe, cari îndată se împacă de cătră cei însărcinați cu păstrarea bunei rânduiei, și cari numai atunci ajung la bătăi și neorânduiei, când străinul se amestecă. Un asemenea cas s'a întâmplat în vara anului 1852, când 11 jendarmi nemțești bajocorind femeile, au fost cumplit bătuti și desarmați, iar' Moșii pentru aceasta a lor îndrăzneală, au fost aspru și crunt pedepsiți.

S'a trimes la Vidra-de-sus o companie de dragoni (călărași), și punând mâna pe trei inși, dintre care numai Gavril Bădescu mai trăește, a fost fiecare bătut că câte 100 de bețe; iar' la 1856 a fost impușcat unul din ei.

Iubileul de 50 de ani al diecesei Lugojului.

Implinindu-se în acest an o jumătate de veac dela înființarea canonică a diecesei Lugojului, episcopul acelei diecese Prea S. Sa dl *Dr. Dumitru Radu* a dat un circular către întreg clerul și credincioșii săi pentru sărbătorirea acestui mare moment. Diecesa Lugojului și-a primit întărirea canonică din partea Papei dela Roma, în anul 1853. De atunci diecesa a înaintat foarte mult, ridicându-se o mulțime de biserici și școli.

Pentru sărbătorirea de 50 de ani a existenței diecesei Lugojului circularul episcopesc cuprinde următoarele:

Implinescu se așadar' în anul următor 50 de ani dela înființarea canonică a diecesei Lugojului. Astfel cu dreptate este, ca să dăm fericitului eveniment cuvenita sărbătorire. Și mai atâtău să ne adunăm împrejurul sfântului altar, și acolo într-o umilinta rugăciunilor noastre să aducem prinosul mulțumirilor noastre prea bunului Dumnezeu pentru nenumăratele binefaceri spirituale și culturale ce le-a vărsat timp de 50 de ani prin această instituțiune peste poporul nostru credincios și peste noi toți. Mulțumită aducându-i să mai cerem dela același părinte îndurător, dar' și ajutor pentru neîntrerupta ei propășire în viitor pe toate căile deschise activității sale, — și ca orânduți a ne adăpa cu s.intele învățături ale evangheliei sub ocrotirea și prin lucrarea ei, să ne putem împodobi, prin nemărginită mila lui, inimile cu strălucirea virtuților creștinești și prin aceste a ne agonisi vecinica mântuire a sufletelor noastre.

În urma acestui circular, în ziua de Rusalii după celebrarea sfintei Liturgii în toate bisericile diecesei s'a cântat *Doxologia cea mare*.

Sărbarea principală se va săvârși însă acum în 19 Iunie în Duminica *Tuturor sfinților* în catedrala din Lugoj la care este chemată a lua parte toată preoșimea diecesană.

Pentru suportarea cheltuelilor s'a hotărât ca în parochiile acelea unde casele bisericesti dispun de bani, să se acopere din ele spesele curate de drum, adecă de vecturare, până la Lugoj și înapoi pe căile cele mai scurte, pentru parochul local și pentru un credincios ales de popor spre a însoți pe preotul lor la numitele festivități. Și după ce adunările generale ale celor două Reuniuni doctentale diecesane se vor ține tot la 14 Iunie în Lugoj, doctenții din depărtări mai mari pe lângă pașalul regulamentar vor primi un adaus din

casele școlare respective. Documentarea la Rațiuni a acestor cheltueli se va face cu chitanțe date în regulă de cei ce ar călători și depuse cu provocare la datul și numărul Circularului present.

Pentru aranjarea acestor festivități s'a instituit un comitet constător din următorii:

Președinte de onoare *Petru Pop*, preposit capitular. Președinte efectiv *Ioan Boros*, canonic. Președinți mireni: *Dr. Stefan Erdélyi*, medic, Orăștie, și *Dr. Stefan C. Pop*, avocat, Arad. Vicepreședinți dineler: *Dr. Iacob Radu*, vicar foraneu, Heteș; *Stefan Radic*, protopop, Petroșeni; *George Popovici*, protopop, Lugoj. Vicepreședinți mireni: *Dr. Iacob Major*, medic, Lugoj; *Dr. Gavriil Suciu*, avocat, Heteș; *Dr. Aurel Vălean*, avocat, Lugoj. Secretari: *Dr. Valeriu Traian Frențiu*, *Virgil Pop Păcurar* și *Ioan Țuciu*, Lugoj și 72 membrii.

Omorirea unui rege și a unei regine.

Joi înainte de ameză o știre groznică s'a răspândit pretutindena, adusă din mai multe părți pe telegraf. Mulți nu erau să o creadă, dar' ea în curând s'a adevărit

Mercuri noaptea spre Joi reglele Sârbiei, Alexandru I., regina Draga, împreună cu mai mulți gardiști, apoi foștii ministri Marcovici și Pavlovici și adiutantul Petrovici au fost omoriși în palatul regal din Belgrad de către oficerimea și miliția conjurată.

Părechea regală era, cu cei doi miniștri la cină, când au fost atacați pe la 1/211. S'a încins o luptă groznică, care a durat până la 2 ore din noapte și s'a sfârșit cu omorirea regelui, reginei și a

tuturor celorlalți din palat. Regele și regina au fost împușcați. A doua zi, Joi, a apărut o proclamațiune către popor, în care se provoacă cetățenii a fi pe pace și a nu provoca neorânduiri. Proclamația e iscălită de membrii noiei ocărui: *Avacumovici*, prim-ministru, *Kaljevici*, min. de externe, *Protici*, min. de interne și *Atanasovici*, ministru de războiu.

Întâmplarea aceasta ne mai romenită a produs pretutindena mare mirare și uimire. Causale omorului sunt politice. Faptul însă poate să aducă mult rău și neșez Sârbiei.

Dăm aici portretul regelui și reginei, cari au avut un sfârșit atât de trist.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

Dintre Bulgarii arestați în Salonic au fost liberați 400; în temniță mai sânt 26, a căror vină e dovedită. *Edhib pașa*, presidentul tribunalului marșial turcesc a oștit Sâmbătă sentința de osândă asupra Bulgarilor, cari au aruncat bombe în Salonic. Amăsuraț sentinței *Pavel Potșev*, tiner de 22 de ani, care a aruncat bombe asupra vaporului *Guadalquivir*, *Marcu Stoian*, *Milan Arson* și *Bogdan* au fost osândiți la moarte ca trădători de patrie. În Cöprü'ü s'au aflat 10 elgr. dinamită și mai multe scrisori, din cari se vede, că era plănuită uciderea tuturor Turcilor.

În vilaietele Uscüb, Monastir și Adrianopol au fost închise aproape jumătate dintre școale din cauza, că

Săracul Moș! Nici în virful muntelui nu'l lasă străinul să și petreacă zilele în pace!

Când soarele e numai de o suliță pe cer până se apue, oamenii încep se plece rîzînd și glumind. Crișanul, iute la fire și rău la mînie, fiind că nu și-a putut vinde oalele, începe a le sparge cu băta, iar' Moșul, voinde ca oalele cumpărate se ajungă mai iute de cât el acasă, le dă drumul din deal și până în vale.

În cât pentru târgul de fete, în Găina n'a fost nici odată, de cât numai în creerii bîrfitorilor străini, ca se atragă luarea aminte a publicului asupra bîrfelelor și clevetelor lor.

În vremile de demult, păstorii din acel munte făceau în fiecare an câte o feștanie în mijlocul turmelor. Cu acel prilej Vidrenii duceau mîncări și beuturi și se ospătau cu popa lor pe iarba verde și între brazi. În urmă feștania nu s'a mai făcut, iar' *petrecerea* a rămas și se ține în fiecare an la Sân-Petru. Crișenii din apropiere au început și ei se ia parte la petrecerea Vidrenilor, și așa, dintr'o petrecere a tuturor a Vidrenilor, cu

vreme a ajuns să fie o petrecere a tuturor a Moșilor și Crișenilor.

Mai era și obiceiul ca la Sân-Petru se plătească Vidrenii proprietarului feudal Holaky din Halmăgel arînda pentru pășunatul vitelor în Găina; de aceea în ziua numită, Moșii cu nevestele și cu copiii lor, ospătându-se de bucurie, că s'au plătit de satana, luau parte la această veselie și Crișenii, cari aflînd că Vidrenii aveau beutură, duceau și ei în schimb spre vînzare tot felul de unelte și astfel s'a născut târgul din Găina, rău și fără cale numit de străini: *tîrg de fete*.

Tot în acest mod au fost înființate și alte trei târguri în munți: în Lespezi, Biharia și Călineasa. Cel dintăiu nefiind cercetat a încetat la anul 1830, ear' târgul din Biharia a încetat cu doi ani mai înainte din pricina deselor furtune. Biharia e un munte în înțelesul adevărat al cuvîntului. Vînturi reci și o negură deasă acopere mai în totdeauna acel munte,

A mai rămas în ființă târgul din Călineasa, care e cu mult mai neînsemnat ca cel

din Găina. Cei cari iau parte la acest târg sînt mai cu seamă păstorii din acel munte și puțini locuitori de pe la Someșul cald și rece dinspre Huedin și afară de lăna dusă la târg de Moșii din Scărișoara nu sînt alte mărfuri de vînzare.

Așezarea muntelui Găina, pentru ținerea unui târg e însă cu mult mai priincioasă, de oare-ce împrejurul ei, fiind o mulțime de sate, formează calea de comunicațiune între Moșii și între Crișeni.

Despre originea târgului ne-a spus un bătrîn, Gavrilă Bădescu, că a aflat dela tatăl seu care a trăit 130 de ani, că într-o zi Vidrenii, petrecîndu-și în Găina au dat peste ei fără veste Curuții și Lobonții, pe care respingîndu-i, în amintirea acelei învingeri și-ar petrece Moșii în ziua numită.

Tot cam în acest înțeles vorbește și învîțatul neamț dl Reissenberger, care zice că Mongolii năvălind în Ungaria, Românii din țeara ungurească, care locuiau la poalele despre apus ale Bihariei, i-au gonit pe munte,

cei mai înflăcărați apostoli ai liberării Bulgarilor sunt *învățătorii*. E drept, că mijloacele folosite pentru liberarea poporului asupra sunt parte mare tâlhărești, totuși trebuie să ne închinăm în fața proșilor și învățătorilor bulgari, cari fără de-a se teme de moartea cruntă, ce li așteaptă, luptă fără preget pentru limbă și lege.

Din cauza luptelor neconținute poporațiunea vilsetelor pomenite mai sus e amenințată de foamete. În unele ținuturi țeranii n'au sămănat nimic astătoamnă nici astă-primăvară, ear' unde au sămănat, holdele au fost oaleate de trupele turcești sau cosite de hoști. În multe comune nu mai sunt nici vite, de lucru, oăci toate au fost răpite mai ales de bandele bulgare. Mizeria o mărește și mulțimea de meseriași și lucrători bulgari cari au fost alungați din orașe la satele lor.

Burii.

O parte mare a Burilor s'a hotărât, că mai bine să-și părăsească și patria, decât să fie supuși Englezului nemilos, osre după ce l-a prefăcut țara în pustietate vrea să-și răpească și limba și obiceiurile, mai ales prin școale. Unii dintre Buri s'au așezat în coloniile germane, alții au plecat la America-de-sud, o parte s'au dus pe insula Iava din Asia. Cei rămași acasă s'au apucat de rezidirea caselor și lucrarea pământului. Mai curând ori mai târziu vor să dovedească Englezului, că fărădelegile nu se uită.

Maroco.

Știrile ultime spun, că revoluția din Maroco e pe sfârșite. Africa e amenințată de altă primejdie: Marocanii au pușcat, la granița coloniei franceze Algeria, asupra guvernatorului, un general francez. Se poate, ca întâmplarea aceasta să o folosească Francezii pentru de a rupe o bucățică din Maroco. Deja au început bombardarea a câteva orașe.

Știri mărunte.

În Roma și în alte orașe ale Italiei s'au făcut zilele aceste mari demonstrații contra Austriei. Căciina e, că ocărnuirea Austriei n'a încuviințat deschiderea câtorva școale italiene. Demonstrațiile continuă.

unde fiind împinși de Români transilvăneni, pe toți li-au omorât. În amintirea acelei învingeri își petrec Români în fiecare an la Sân Petru în muntele Găina când apoi să încheie și unele căsătorii.

La târgul din Găina, care seamănă cu nedecele din țeara Hațegului, sau mai bine zis cu târgul fetei ce se ține la bobotează la Vaida Rece din țeara Făgărașului, sau cu cel dela Sântă-Măria din Teiuș de pe vatra Murășului, ori cu cel dela Ispas din Blaj, se face de obicei, cunoștințe între feciori și fete, din care să încheie și câte o căsătorie între câte un Crișan cu o Moață, nici odată însă între un Moș cu o Crișană, fiindcă Crișenele nu sunt așa frumoase ca Moațele. Cununia însă se servește cu toată cuviința acasă în sat, înaintea altarului bisericeii, ear' nu în munte, unde se zice că ar fi pustnici sau călugări, cari în țeara Moșului n'au existat de când e lumea.

În Decembrie se împlineste timpul de 5 ani, pe cât a fost ales *Ourson* de vice-rege al Indiei. Parlamentul englez îl va alege de nou pe doi ani, ca să dăcă la îndeplinirea reformele începute de el.

Turburările în Croația continuă, dar' în măsură mai mică. Dieta provincială a Croației e conservată pe 17 l. c.

SCRISORI.

Reuniunea învățătorilor gr.-cat.

„Mariana“ filiala Bistriței.

Bistrița la 28 Maiu.

Mai înainte de toate constat, că de când se află în fruntea protopopiatului Bistrița zelosul și de toți iubitul protopop *Gerasim Domide*, înaintăm în toate privințele. Înainte de aceasta cu câțiva ani nu numai că lucrurile stăteau locului, dar' chiar dam îndărăpt ne având cine să-și impulpe pe cei din fruntea poporului. Aveam reuniuni, și parecă nu le aveam. Aveam școli și învățători, dar' esamene nu se țineau regulat decât numai o vizitațiune canonică care se făcea prin Februarie. Singur în Bistrița se ținea esamen regulat, din considerație, că e școală elementară, care trebuie să fie pe același nivel, pe care se află celelalte școli străine. Acum însă s'au schimbat treburile. Căci începând din anul trecut esamenele se țin prin toate comunele sub conducerea și controla protopopului, dimpreună cu a unui delegat emis din sinul învățătorilor. Răul mult simțit s'a vindecat, după ce știm că învățătorii în cea mai mare parte aveau dorința de a-și arăta roada muncii lor prestată în decursul anului școlar. S'a îndreptat răul — căci protopopul de acum, atât prin blândețe cât și prin amenințări a ajuns la scop, — a ajuns, ca în satele unde până acum nu au fost esamene — să vadă esamene deplin mulțumitoare. Despre esamene, vă voi scrie cu plăcere în curând. Deocamdată azi fac cunoscută *adunarea filială a reuniunii învățătorilor gr.-cat. „Mariana“ din filiala Bistriței*, ținută la 24 Maiu în Șomfalău, care în înțelesul programului s'a început prin invocarea Spiritului sfânt, celebrând M. On. D. *Gerasim Domide*, protopop și On. D. *Elie Juga*, preot în Arcația. Răspunsurile le-a dat corul improvisat al învățătorilor. La sfârșitul sf. liturgii dl protopop a ținut o înălțătoare predică vorbind despre felurile orbiei, arătând și convingând pe ascultători, că orbia sufletească și orbia minții sunt mai rele decât orbia trupească. *„Leacul de a ne scăpa de orbia sufletească și orbiaminții e alipirea de sf. biserică și de fida ei: școala!“*

După ieșirea din biserică cu toții ne-am dus la școală, unde în ființa de față aproape întregului popor a mult simpatiei și popularului avocat Dr. *Victor Onișor*, directorul *„Revistei Bistriței“*, precum și a unor doamne și domnișoare, s'a deschis adunarea prin o potrivită vorbire rostită de protopop. *Domide*, președintele general al reuniunii. Reuniunea a fost salutăată în nu-

mele poporului prin parochul local *Simion P. Simon*.

După aceea a urmat esmiterea comisiunilor, alegându-se în comisiunea pentru verificarea protocolului, d-nii: *Teodor A. Bogdan*, învățător în Bistrița, și *Gavrilă Hordoan*, inv. în Bileag; în comisiunea pentru înscrierea de membrii noi, d-nii: *Emil Jartog*, inv. în Herina și *Vas. Ilieș*, inv. în Nieș; ear' în comisiunea pentru criticarea esamenului *Ioan Mathe*, *Teodor A. Bogdan* și *Vasile Ilieș*.

Urmând ținerea esamenului prin inv. *Blaga*, acesta prin referentul comisiunii criticeștoare: *T. A. Bogdan* a fost clasificat de *mulțumitor*.

Ca membri noi s'au înscris învățătorii: *Murșan*, *Rognean*, *Blaga* și preotul *S. P. Simon*.

Ajungând la desbatere *„Raportul“* delegatului din anul trecut, după puține propuneri și observări, a fost primit întru toate.

Președintele comunică că s'au înștiințat trei disertațiuni și anume: *„Însemnătatea învățământului instinctiv în școala populară“*, de *V. Ilieș*; *„Stefan cel mare, baladele și legendele lui“*, *„Ce manuale să folosim“*, ambele de *Teodor A. Bogdan*.

Cetindu-se disertația primă prin *Vas. Ilieș*, adunarea o ia la cunoștință și o predă inv. *Hordoan* spre a-și da părerea asupra ei.

Urmează apoi cetirea disertației: *„Stefan-cel-mare, baladele și legendele lui“*, care cu plăcere se li-au la cunoștință și autorului li-se votează mulțumită protocolară. Disertația: *„Ce manuale să folosim?“*, nu se cetește, amânându-se pentru adunarea venitoare, fiind timpul prea înaintat.

Se stabilește ca adunarea venitoare să se țină cu privilegiul tinerii esamenului în Herina, ear' ca disertante să înștiințeze învățătorii: *Teodor A. Bogdan* și *G. Hordoan*.

Ca comisar pentru esamenele finale se alege inv. *G. Hordoan* și suplent *V. Ilieș*.

Președintele *G. Domide* aduce la cunoștința adunării, că din cauza multelor ocupații nu mai poate ocupa onorificul post, și află de consult a ceda postul de președinte unuia dintre învățători. Învățătorii cu regret iau la cunoștință retragerea d-sale, îl aleg de președinte de onoare, ear' biroul și-l constituiesc alegându-l de președinte pe *Iulius Chitta*, și de secretar pe *Teodor A. Bogdan*, ear' ca membru în comitetul central pe *G. Hordoan*.

La urmă președintele - protopop aduce la cunoștința întregului popor, că despărțământul Bistrița al *„Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“* a votat un ajutor de 60 cor. pentru școala din comuna Șomfalău. Poporul la auzul acestei vesti îmbucurătoare a erupt în nesfârșite strigăte de *„să trăiască“*.

După aceea mergând cu toții la banchet ne-am petrecut bine, ear' seara ne-am întors fiecare la a le sale, ducând plăcute aduceri aminte.

Correspondentul.

PARTEA ECONOMICĂ.

Săpatul cucuruzului.

Pentru-ca grăunțele sămănite în pământ se poată afla acolo toate rece-rișta de încolțire, creștere și vegetare, se recere conlucrarea mai multor pu-teri. Acestea puteri sânt sau din par-tea omului și a vitelor de lucru, sau din partea înriurinelor aerului, cum e căldura, umezeala, lumina și starea ae-rului.

Mai ântâiu se recere puterea vi-telor de lucru și a omului (pe unele locuri a vaporului sau a electricității), pentru a ara și a pșegăti bine pămên-tul de sămănat, căci altcum nu s'ar alege nimic de sămănta sămănată acolo, precum știm, că nu s'a ales nimic nici de sămănta din evanghelie, care a că-zut în locul nelucrat.

După-aceea se recere din nou pu-terea omului singur, sau împreună cu a vitelor de lucru, pentru a sămăna cu mâna sau cu mașina de sămănat sămănta de lipsă. Când și aceasta lu-crare e isprăvită, pentru un timp oare-care lucrarea omului și a vitelor înce-tează și se începe lucrarea puterilor naturale.

Fiecare greuș de sămăntă are câte două părți de căpetenie, acelea sânt: miezul sau partea făinoasă și col-șul sau embrionul. Din acesta de pe urmă poate să încolțescă, crește și să se desvoalte tot asemenea plante, ca cum au fost și acelea, din cari s'a des-voltat grăunșul numit.

Grăunșul de sămăntă ajungând în pământ bun și acolo fiind pșetrus de căldura și umezeala de lipsă, se put-rezește, adecă se începe fierberea mate-riilor, cari îmbracă colșul, precum se întâmplă aceasta bună-oara și cu fier-berea mustului de vin, și până-când poate să se nutrească cu mustul din pământ, se nutrește din miezul care-l îmbracă, întocmai precum se întâmplă aceasta și cu germul sau plodul de pui, ce se află în ou, care încă se nutrește cu gălbinașul și albușul aceluia, până când poate sparge coaja, ca să iese afară la lumină.

După-ce colșul s'a nutrit astfel câtva timp cu miezul ce-l încunjură, o parte a aceluia, așa numită rădiculă, din care mai târziu se desvoaltă rădē-cina, se întinde prin pământ în jos, ear' cealaltă parte a aceluia, așa nu-mita plumulă, din care mai târziu se desvoaltă trunchiul, crește afară de pământ, dimpreună cu cele două aripi sau cotiledoane, cari acoper colșul grăun-șului.

Indată-ce tinera plantă a ieșit din pământ și începe a crește, se și începe lupta ei de vieață cu celelalte plante ce o încunjură, precum sânt de pildă buruienile, cari încă se îmbulzesc, ca să răpească din nutremântul aceleia. Lăsată în starea aceasta, de sigur, că tinera plantă ar trebui să piară, precum ar trebui să piară și un miel, vișel ș. a, căroră le-ar suge alți frați mașteri lap-tele lor.

Acum se începe lucrarea omului, ajutată de-a vitelor de lucru, prin care se taie, curăță și stîrpsc plantele ne-folositoare, ca astfel cele sămănite să poată aduce rodirile de lipsă, pentru care scop ele să și cultivă. Lucrarea aceasta se numește săpatul tinerelor plante.

Săpatul cucuruzului se poate face în două feluri: cu sapa de mână și cu mașina de săpat. Săpatul cu sapa de mână se face pe rînduri, ear' cu mașina se sapă locul dintre rînduri. Prin să-pat stîrpsim buruienile, smăruntăm mai bine pământul lucrat și astfel înlesnim întrarea căldurii, a umezelii și a aeru-lui la rădēcinile tinerelor plante.

Cucuruzul se sapă de regulă de câte două-trei-ori. Mai ântâiu se sapă îndată-ce 'i-s'au ivit cele două frunze mai mari de pe delături și au ajuns oare-care mărime anumită. A doua-oară se sapă mai târziu, când cucuruzul începe a acoperi cu frunzele lui pământul, de oare-ce după sapa dintâiu buruienile nu mai pot strica așa tare cucuruzului, crescând el tot mai cu putere și um-brind astfel buruienile, cari se mai ivesc pe la rădēcina lui.

Timpul cel mai potrivit pentru să-patul cucuruzului este atunci, când pământul nu e nici prea moale, dar' nici

prea tare, ci se află în gradul de mij-loc al umezelii și al uscăciunii. A săpa cucuruzul când e prea moale, nu numai că nu e folositor, dar' poate deveni chiar stricăcios, cu deosebire când 'i-se adună, de oare-ce după aceea se îngălbinește și stă mai mult timp pe loc cu creșterea.

Cu privilegiul săpatului de-a doua și a treia-oară, firele prea dese se ră-resc, ear' puii de pe lângă rădēcina lor asemenea se rup, de oare-ce puii aceia încă ar suge o parte însemnată din mustul pe care-l suge firul.

La săpatul de pe urmă se adună pământul cel lucrat sau țșrina pe lângă rădēcinile de cucuruz, sau se mușuruește precum se mai zice pe unele locuri. Unii susșin, că adunatul pământului, lu-crata pe lângă firele de cucuruz, nu ar fi tocmai de neapărată trebuință, de oare-ce și așa ne-adunat ar putē rodii cucuruzul. Acestia însă se vede, că nu-'și prea dau seama despre folosul moșinoaelor, ce se strîng pe lângă fi-rele de cucuruz.

Mai ântâiu moșinoaele acelea, dau oare-care razim firelor de cucuruz, ca să nu le doboare vșnturile și vijeliile cele mari, cari adese-ori domnesc în țșara noastră, și de multe-ori le încovoae și pleacă cu toate că au moșinoae pe lângă ele. A doua-oară, cum se adună moșinoaele aceleă din pământul cel lucrat dela suprafața locu-lui, conșin în sine cel mai bun și mai mult nutremânt, pe care-l află firul adunat la un loc, de unde mai ușor îl poate suge cu rădēcinile când ploauă și se scurge mustul din el. A treia, pe timp de secetă, moșinoaele acelea pot să țșină în sine timp mai îndelungat umezeala de lipsă pentru fir, ear' al patrulea folos dela moșinoae îl avem, că acelea ridică oare-cum și locul pe lângă firele de cucuruz, așa că dacă ploauă, apa nu poate sta toc-mai pe lângă acelea.

După săpatul din urmă al cucu-ruzului, lucrul omului încetează pe un timp oare-care, și el nu mai are altele de făcut, decăt de a-l mai rări și a rupe puii, cari se ivesc pe la rădēcini-lor firelor.

Balade populare.

Fata și Turcii.

Cul. de Teodor A. Bogdan, inv. în Bistrița.

Suflă vșntu, suflă tare

De necaz de supărare

C'a găsit o fată mare,

Spânzurată,

Ba legată,

Și la haine sfirticată.

— Da zșu, cine-o spânzura,

Da zșu cine 'mi-o lega,

Și hainele-'i sfirtica?

— Da trei Turci

Dela Căcuci,

Cu care mi-se iubea

Și în dragoste trăia.

Cel mai tinșr zisu-'i-o,

Zisu-'i-o

Și spusu-'i-o:

»Tu copilă de creștin

Haida să ne'impună

Haida să ne cununăm.

Cel de mijloc li zicea:

»Tu copilă de creștin

Cu inimă de păgân,

De vrei ca să trăești bine

Hai cu mine 'n cununie.

Cel mai mare li zicea:

»Tu copilă spulberată

Nu te-oiu lua nici-odată,

Că n'ai mamă, că n'ai tată,

Nici ești mândră, nici frumoasă

Făr' trândavă și lenoasă,

Haida ca să ne iubim

La olaltă să trăim!

Cea copilă il asculta

Și cu el mi-se ducea,

Ceialalți se mânia,

Ziua, noaptea mi-o pândia

Pân' odată 'mi o prindea,

Mi-o prindea

Și 'mi-o ducea,

Și de o creangă mi-o lega,

De-o creangă mi-o spânzura

Să vadă cum li așa.

Că până io 'nceluit,

Că până io 'nebunit

Câte 'n lună le o vorbit,

Câte 'n lună, câte 'n soare

Că de doru lor mai moare,

Dar' când o fost la luat

Pe-amēndoi mi-io 'nselat,

Că pe-amēndoi io lăsat

Cu altu 'n dragoste-o dat,

În dragoste și iubire

Ca să mi-'l scoată din fire.

Vidu și Turcii.

Comun. de T. A. Aguleți din Oltenia.

Sub un pșr mare rotat

Șade Vidu rșsturnat,

Vșntul mare abura

Pșrul Vidului sălta.

Și Turcii nu-'mi îndrășnia

La el de a întra.

Și d'acia deci pleca

La mândra lui se ducea.

— »Mândro, mândra Vidului,

Dă-ne pe Vidul legat

Și legat și ferecat.

Cu privire la răritul cucuruzului se susține pe unele locuri, că firele trebuie să fie așa de departe unele de altele, încât »să poată dormi o vită între ele. Răritul acesta ni-se pare cam peste măsură de mare, de aceea s'a aflat o măsură mai potrivită și cu privire la rărit, care susține: »ca depărtarea dintre rânduri să fie și între fire«, adică precum sînt de departe rîndurile unul de altul, tot așa să fie și firele de cucuruz.

Cu răritul și plivitul puilor dela rădăcinile cucuruzului, lucrarea omului încetează până toamna, când se începe culesul lui. Dar' lucrarea înriurîntelor atmosferice nu încetează până toamna, când acela a ajuns la deplină coacere. Între aceste înriurînte se numără mai întâiu căldura.

Căldura este izvorul de viață nu numai al omului și animalelor, ci și al plantelor. Fără de căldură plantele nu ar pute încolți, nu ar pute crește și ajunge la coacere. Izvorul cel nesecat de lumină și căldură este soarele, care prin razele lui puternice revărsă viață tuturor ființelor și plantelor de pe pământ.

Între toate sēmănăturile, cucuruzul iubește — pe lângă un pământ bun și gras — mai mult căldura, fiindcă el e o plantă mai mare și mai puternică decât celelalte. De aceea și vedem, că în ținuturile mai reci, lipsite de căldură, cucuruzul nu se prea face, sau dacă se și face, apoi nu se coace cum se cade.

Umezeala este tot așa de lipsă pentru plante ca și căldura, de oarece fără umezeală nu ar pute încolți și crește tinera plantă. Izvorul cel nesecat de umezeală este ploaia, care adapă toate ființele și plantele de pe pământ. Atât umezeala, cât și căldura prea îndelungată este stricătioasă sēmănăturilor.

Aerul încă este de lipsă la nutrirea plantelor, de oare-ce fără acela plantele ca și omul, s'ar innăduși și s'ar usca. Aceasta se poate vedea mai bine la vērșările de apă, când aceasta, ca mai grea, silește aerul dela rădăcină să ese afară, după care și plantele încep a se îngălbini și mai pe urmă a se usca.

Aerul nu-l înghit sau inspiră plantele așa în stare curată ca oamenii și animalele, ci amestecat și anume: când îl absorb prin rădăcini se amestecă cu un fel de leșie numită acid nitric, ear' când îl absorb prin foi se amestecă cu un fel de must, așa numit amoniac.

Când săpatul cucuruzului s'a sēvirșit, după recerînțele de mai sus; când binecuvēntarea lui D-zeu cu căldură și ploaie încă urmează la timpul de lipsă: atunci economul poate privi cu liniște și îndestulare la roadele sale de câmp, căci acelea în asemenea cazuri îi vor și rēsplăti lucrul lui cu prisosință.

Ioan Georgescu.]

Legile stupăritului.

Unul dintre cei mai mari stupari, Swilling, a statorit următoarele 10 legi pentru stupărit:

1. Nu începeți stupăritul cu roi mici, ci cu doi stupi buni.

2. Țineți numai stupi cu albine foarte multe. (Biruința o câștigă numai armate mari).

3. Impedecați roirea prea multă în stupăria voastră.

4. Amestecați stupii și roii slabi.

5. Nu lăsați decât regine (matce) bune în stupii vostri; dela ele atîrnă înaintarea stupului.

6. Nu luați prea multă miere dela albinele voastre; aceasta ar fi ca și cum ai tăia găina pentru ca sē-i iei oul.

7. Dați mâncare stupilor și roilor în timp de foamete. Aceasta este o bună socoteală.

8. Nu socotiți stupii cu rame mișcătoare, ca pe niște jucării. Albinele iubesc liniștea și odihna. Supărarea neconținută nu le place.

9. Învēțați (stupăritul) mai întâiu și plāngerile voastre vor înceta.

10. *Cel mai mare dușman al albinelor este stuparul, care nu-șt cunoște meșteșugul.*

Mai adaogem și cele 7 regule, orînduite de Doctorul Weyland, preot, împreună cu institutorul Gillet, amēndoi din Franca:

1. Așezați stupii vostri în locuri uscate, liniștite, adăpostite contra vēnturilor tari, și cu fața cătră mează-zi și rēsărit.

2. Incepeți stupăritul numai cu stupi puternici și mari.

3. Păstrați numai matce bune și omoriți fără milă pe cele bētrāne, înlocuindu-le cu altele tinere, aduse din stupi buni.

4. În nici un timp al anului sē nu tulburați albinele, umblānd la ele fără treabă; iarna, lāsațile de tot în pace, primăvara și toamna apărați-le de frig, de umezeală și de vēnturi.

5. Hrāniți totdeauna cătră seară și ridicați mēncarea de dimineață, înainte de scularea albinelor.

6. Dacă aveți stupi slabi, roi sau mātci, amestecați-i înainte de a intra în iarnă.

7. Hrāniți roii pe timp de 8 sau 10 zile, și vē vor da însutit. Fiecare stupar trebuie sē recitescă zilnic aceste reguli și sē se silească a urma întocmai după ele, dacă cu adevērat își iubește meseria și dorește sē aibă câștig.

Ceva de-ale pădurilor.

Silvicultori (ferșteri) romāni, sînt corbi albi pe la noi, căci cei ce au învățat silvicultura trebuie sē treacă în Romānia. O mai pățesc și alții așa. Unul din puținii silvicultori romāni dela noi avea obiceiul foarte bun, de-a se amesteca Dumineca în ceata Romānilor, adunați înaintea primăriei. Din poveștile țērānilor înțelesese, că una din cele mai grele dări e *darea pădurii*. Darea pădurii? Da, dar' nu darea de pământ, ci pedepsele cele mari, ce le plătesc țoamenii noștri pentru multele prevaricațiuni de pădure. Romānul nostru nu s'a putut obiceiului încă cu gāndul, că el sē nu poată tăia în pădure cāte lemne vrea, unde vrea și cānd vrea. Lāngă asta mai vine și necunoștința legii, așa că nu ne putem mira, dacă aflăm, că sînt sate, cari au plătit într'un an mai mult pentru prevaricațiuni de pădure, decât la darea de pământ.

Silvicultorul nostru, cu milă pentru nepriceperea bieților oameni, s'a hotărît ca decă înainte sē se folosească de astfel de pri-

— »Pe a cui credință luat?»

— »Tot Turcul și galbenul
Și Cazacul talerul».

Ear' mândra că și lua

O frānghie de mātase

Ca sē mi-l curme la oase.

Și lua alta de bumbac

Ca sē i fie lui de cap

Și lua alta de ibrișin

Ca sē-i fie lui de chin.

Și d'acia deci ple:a

La Vidu că se ducea,

Binișor că mi-l lega

În mâna Turcilor îl da

Și d'acia deci pleca.

Ear' Vidu se deștepta

Și ntre Turci se pomenia,

Și din gură căci grāia:

— »Turcilor

Bolunzilor

Deslegați-mi pe dreapta

Ca sē-mi fac cruce cu ea,

C'ași vrea sē mă spovedesc

De moarte sē mă gātesc,

Căci coala'n vale'n Buzău

Este o bisericuță».

Ear' Turcii nu-l asculta

Și nainte tot mergea.

Ear' Vidu că ear' grāia:

— »Turcilor

Bolunzilor

Deslegați-mi pe stānga

Ca sē-mi fac cruce cu ea.

C'ași vrea sē mă spovedesc

De moarte sē mă gātesc».

Ear' Turcii nu-l asculta

Și-nainte tot mergea:

La biserică de-ajungea

Vidu atuncea ear' grāia:

— »Deslegați-mi pe dreapta

Ca sē-mi fac cruce cu ea,

C'ași vrea sē mă spovedesc

De moarte aē mă gātesc».

Ear' Turcii că-i deslega

Și-i deslega pe stānga

Și'n biserică-l băga.

Vidu mâna'n sin băga

O sabie mică scotea,

De rugini și-o scutura

Și-ntāiu capul popii lua.

Dar' Turcii că auzia

Și din gură că zicea:

— »Dar' ce foc balborosește!

Pe Vidu ni-l spovedește».

Vidu afar că eșia

În Turci începe-a tăia.

De-ameazi până'n chindie

Tāie Vidul șapte mie.

Și d'acia căci plecă

La mumă-sa se duse.

— »Mumă, mumuleana mea,

Ce m'ai dat la Turci legat

Și legat și ferecat?

Pe-a cui credință luat?»

— Eu, maică, că nu te-am dat

Mai bine te-am pitulat».

Și d'acia atunci plecă

La soru-sa se ducea.

— »Soră, surioara mea

Ce m'ai dat la Turci legat

Mejuri și se le esplice părțile mai principale din legea silvanală (de păduri). In Dumineca cea dintâiu a vorbit cam următoarele:

»Legea noastră silvanală e articolul XXXI. (31) din 1879 și conține 213 paragrafi. Părțile principale din ea se ocupă cu I. Conservarea pădurilor; II. Prevaricațiunile de păduri; III. Impădurile; IV. Transportarea produselor silvanale.

Despre conservarea (păstrarea) pădurilor.

Pădurile sunt împărțite în două grupuri:

1. Păduri de stat, comunale, bisericesti, posesorale 2. Păduri private.

Toate pădurile înșirate sub pt. 1 pot fi administrate și folosite numai după un plan regulat, pe care trebuie să și-l facă proprietarii și să-l înainteze la ministeriu pentru aprobare. Proprietarii privați nu nunt legați de un astfel de plan. Dacă au însă pădure pe un loc, care nu e potrivit nici pentru arături, nici pentru fânațe, sau dacă pustiirea pădurii lor ar face pământul neroditor sau ar primejdi locurile din vecinătate (surupături etc.) și ei sunt datori să conserve pădurea și să o folosească după un plan sistematic.

Badea Toader, care lucra mult la pădure, dar' și plătise pedepse, nu se putu răbda să nu-l întrerupă pe silvicultor cu întrebarea:

»Bine, ce folos avem noi de planul acela făcut pentru sute de ani înainte? De unde știm noi ce va mai fi atunci?». Vre-o câțiva dintre ceilalți erau de aceeaș părere. Silvicultorul însă le răspunde:

»Lucrul nu stă așa, dragii mei! Dacă nu vom împărți și hotări de-acum, cât și de unde să luăm și unde să plantăm din nou, ca să aibă și copiii de copiii nostri, lucrăm orbește ca și economul slab, care tot ia și ia din sac, fără să se gândească, că are să deie de fund. Noi trebuie să ne gândim și la urmașii nostri și asta mai ales când e vorba de păduri. Aici se potrivește vorba: »Secerăm, unde n'am sămănat, și sămănăm, ce nu vom secera«. Părinții nostri nu s'au gândit la lucrul acesta, ci au tăiat nebunește pădurile. Urmările le vedem: multe coaste odinooară verzi, sunt astăzi pleșuve și de câte ori vine un povoiu mai mare, livezile și agrii din apropierea lor sunt umpluți cu pământ neroditor sau chiar cu petri. Noi deja am început să ducem lipsă de lemne, ce va fi însă de urmașii nostri, dacă vom continua cu pustiirea pădurilor în modul de până acum? Să ne uităm numai la conlocuitorii nostri Sași; ei și-au grijit pădurile și acum nu numai că au lemne destule, dar' în tot anul fac și bani

Și legat și ferecat?

Pe a cui credință luat?

— »Eu, frate, că nu te-am dat

Mai bine te-am pitulat.

Și d'acia ear' pleca

La frate-seu se ducea.

— »Frate, frățiorul meu,

Ce m'ai dat la Turci legat

Și legat și ferecat?

Pe a cui credință luat?

— »Frate, eu că nu te am dat

Mai bine te-am pitulat.

Vidu și d'aci pleca

La mândra lui se ducea.

Ear' mândra când îl vedea

Cu lacrimi de foc plângea

Și Vidu când ajungea

Catrană în cap îi turna

Foc dela poale că-i da,

Până avea el a cina.

frumoși din vânzarea lemnului, tăiate după plan. Și cât de bine le prinde, se vede din venitele comunale frumoase, ce le au ei.

Toate s' bune, zice unul dintre ascultători, dar' nu înțeleg rostul pădurilor de apărare. Cine a mai văzut, să sameni și pădure!

»Pădurile crescute pe coaste repezi, petroase pe culmi de dealuri, apoi în cele din locuri năsiptoase se numesc păduri de apărare, pentru-că ele au să oprească surpăturile de pământ, stânci, ape etc. In astfel de păduri nu e iertat a aduna frunzișul căzut. Pășunatul încă se poate îngădui numai pe lângă anumite condițiuni.

Pădurile de apărare trebuie să aibă tăblițe, pe cari trebuie să fie scris »Pădure de apărare«, nemțește »Schutzwald«, ungurește »Véderdő«. Guvernul poate ierta de tot sau în parte darea pentru astfel de păduri.

In pădurile de apărare e peste tot oprită facerea focului. Lucrătorii, păstorii, vânătorii și călătorii pot face foc numai cu învoirea personalului silvanal și cu îndatorirea de-a stringe apoi bine focul. Nici afară de pădure nu este iertat a face foc în apropiere mai mică de 100 metri dela pădure. Ba când e secetă, poate opri primăria de tot facerea focului pe hotar.

Cel-ce dă în pădure sau în apropierea ei de un foc nestins e dator să-l stingă. Dacă nu poate sau s'a iscat deja un foc mai mare, are să aducă lucrul la cunoștința oamenilor, cu cari se întâlnește în drumul lui. Aceștia sunt îndatorați să încunoștiințeze numai decât personalul silvanal sau pe primarul comunal.

Oamenii chemați de primar, sau dacă e vorba de focuri mai mari și mai primejdiioase, de primpretor, trebuie să alerge cu topoară, sepe, lăpeți etc., fără să aștepte vre-o remunerație, numai decât la locul cu primejdia, îndeplinind toate poruncile ce le dă dirigătorul silvanal. Dacă cere trebuință, locul focului trebuie păzit de brănișteri (codreni, pădurari) sau de locuitorii comunei, ca să nu se aprindă din nou.

Un astfel de ajutor sunt datori să deo oamenii și când sunt chemați să prăpădească insecte, cari amenință să pustiiască pădurea. Insectele de acestea nu s'a arătat până acum pela noi în număr mare, în alte țeri au pustiit păduri întregi, ca și un foc grozav.

Industria de lapte.

Să știe, că de curând s'a tinut la Hamburg un congres de lăptării, la care au luat parte toate țerile civilizate din lume. România a fost reprezentată prin dl prof. Dr. I. Felix, membru al Academiei române.

Dinsul spunând cele auzite la congres, s'a arătat foarte mulțumit de cele ce au făcut Rușii, Nemții și Danezii, pe terenul lăptării.

Industria laptelui e într'adevăr un izvor de bogăție.

Rusia și Siberia esportază (scot din țeară) brânzături în preț de aproape 20 milioane. Și e de știut, că acum vre-o cincisprezece ani aproape nu era o industrie a laptelui în această țeară.

Dar' mai cu seamă l-au fermecat pe dl Dr. I. Felix Danezii cu produsele lor.

Locul cel mai de seamă, unde Danezii își vând lăptăriile e Anglia. Danemarca se ocupă în mod mai mare

cu cultura vitelor de pe la 1864, în urma războiului seu cu Germania, când a pierdut o parte din țeară. De atunci s'ar putea zice, că datează renaștere ca economi ai acestei țeri.

E vrednic să însemnăm că Danezii duc laptele, untul și brânzeturile, dar' rețin margarina (un fel de materie untoasă, grasă) pentru mistuire în țeară. După-cum se știe, această substanță e foarte rău văzută la noi.

Germania caută să imite pe Danezii în privința modului de organizare al lăptăriilor și e de însemnat, că mai ales la nordul Germaniei, în apropiere de Danemarca, sunt cele mai bune lăptării germane.

O țeară, care face earăși un mare comerț cu lapte, e Suedia.

În Danemarca și Germania se caută a se scoate cât mai mari foloase din lapte. În acest scop, laptele e împărțit în 5—6 categorii și e folosit până și zărul, ce rămâne dela facerea brânzei. Cu acesta se face pâne, fiind întrebuințat în loc de apă.

O dovadă de însemnătatea, pe care țerile amintite o dau industriei laptelui e și numărul foilor speciale: 4 pentru Austria, câte 3 pentru Danemarca și Olanda, 5 în Suedia.

Întinderea proprietății în România.

»Jurnalul societății centrale agricole din România« în nrul seu dela 15 Maiu publică niște date interesante, privitoare la întinderea moșiilor în România. Scoatem din articolul acestei foi următoarele:

In România sunt moși mari particulare, moși mici și mijlocii moși de mână moartă (comune, biserici, eforii și domeniul coroanei), proprietăți naționale și proprietăți publice.

Eată întinderea acestor moși:

	Hectare
Proprietatea mare particulară (moși mari) dela 100 ha în sus	5,580.127
Proprietatea mică și mijlocie până la 100 ha	4 338 025
Proprietatea statului cu Dobrogea	2,510.898
Proprietăți de mână moartă	592.563
Proprietăți publice (Drumuri naturale Căi ferate	77.214
Vetrele orașelor (Reședințe Nereședințe)	36.473
Total	13,135.300

Proprietatea mare particulară.

România e țeara moșiilor mari. Pe lângă locul cultivat, proprietățile mari din țeară au locuri supuse înnecurilor și cuprind mine, băi de peatră, bălți, lacuri, cursuri mici de apă, etc.

Dl Emil Costinescu, ministru de finanțe, prețuește la 2 miliarde 180 milioane 540 mii lei prețul proprietății mari, dând cu 5¹/₂, 6¹/₂ și 13⁰/₁₀₀, un venit anual de 109,027.000 lei.

Proprietatea mare particulară din România dela 100 ha în sus, cuprinde întinderea următoare:

	Proprietatea mare particulară în hectare
Locuri agricole sau încă nelucrate	4,175.765
Păduri și goluri	1,171.281
Vii și livezi de pomi	71.081
Riuri, lacuri, bălți și stufuri	162.000
Total	5,580.127

Această întindere de pământ se stăpânește de 4061 proprietari (o mijlocie de 1371 de unul).

Proprietatea mică particulară.

România a înmulțit numărul proprietărilor sei de pământ împingând departe împărțirea pământului, împrejurare folositoare.

D-nii B. M. Missir și C. I. Stoicescu, ministrii domeniilor, în vorbirile rostite în adunarea legiuitoare au dat următoarele date demne de credință, la care se mai adaugă locurile vândute în Dobrogea astfel:

	Proprietatea mică și mijlocie particulară.	
	Nr. proprietărilor	Intinderea în hectare
Moșneni sau răzăși	240.615	1,460.145
<i>Improprietării dela 1864:</i>		
Pe moșii particulare	316.116	1,180.918
• moșiile statului	147.439	561.935
Insurăței (spornicii)	48.342	228.329
<i>Venzări de loturi:</i>		
După legea din 1881	1.717	8.228
După legile din 1884 și 1886	4.959	23.070
După legea din 1889	1.547	20.441
După legile din 1889 și 1896	102.837	513.564
Loturi de 1—10 ha în Dobrogea	25.715	341.395
Total	889.287	4,338.025

Proprietatea mică și mijlocie, se resumă astfel:

Teren lucrat . . . . . ha.	3,953.745
Păduri	321.560
Vii și livezi de pruni	62.720
Total ha	4,338.025

Numărul proprietărilor e de 889.287.

(Va urma).

SFATURI.

Beuturi pentru bolnavi. Toată lumea știe cum se prepară limonada din lămâi s'au din portocale, dar' pentru sërmanii bolnavi cuprinși de călduri, trebuie să mai schimbăm felul beuturii pentru a le potoli setea:

Eată o beătură necunoscută, ușoară de preparat și pe care bolnavii o beau cu plăcere:

Să iau 2 mere, să taie în bucățele, fără ale curăți de coaje, le fierbem timp de un sfert de cias într'un litru de apă; strecurăm printr'o pânză curată și lăsăm apoi apa să se răcească spre a ave temperatura odăii în care se află bolnavul. Li dăm apa aceasta să bea fără să mai punem nici o bucățică de zahar.

Cleiu pentru mânerele de cuțite și furcuțe. Pentru de-a înțepenii coada unui cuțit sau a unei furcuțe în mâner, folosim colofonin și cretă. Amândouă le sdrobim bine și la folosire le încălzim, făcându-le fluide. Pravul acesta îl putem folosi și rece, turnându-l în gura mânerului, numai cât atunci trebuie să înroșim coada tăișului în foc și așa roșie să o virim în mâner.

Contra beșicilor pe fecioare ajută seul cu spirt. Dintr'o luminare de seu aprinsă lăsăm să picure seu în palmă, unde am turnat câteva picături de spirt. Cu amestecul acesta ungem locul cu pricina.

Brânza se ține în stare poaspătă învălind-o într'o cârpă curată, care a fost muiată în apă sărată sau în vin alb.

Știri economice, comerc., jurid., industr.

Școalele economice de repetiție. Ministrul Wlasics pregătește un proiect de lege, prin care să se pună în regulă cât mai bine școalele economice de repetiție. Până acum sunt 2000 de asfel de școale în Ungaria și Transilvania.

Negoțul Ungariei în afară de cele din-tăiu 4 luni ale acestui an ni-se arată cu următoarele cifre: S'au adus în Ungaria 11.9 milioane m. m. și 1 mil. 62.000 bucăți (7.3 mil. m. m. și 313.000 din Austria), s'au dus din Ungaria 18.8 mil. m. m. și 1.892.000 bucăți (12.7 mil. m. m. și 1 mil. 62.000 la Austria). Prețul mărfurilor aduse a fost de 389.9 mil. cor. (304 mil. Austria), a celor scoase 400.7 milioane.

Starea sēmănăturilor. După rapoartele sosite la ministrul de agricultură starea sēmănăturilor cu 30 Maiu c. a fost următoarea:

Grânele au dat înderept în partea răsăriteană a șesului cel mare al Ungariei și în părțile răsăritene ale țării, mai cu seamă din lipsă de ploaie. Negurile, cari s'au ivit în câteva comitate din Ungaria, au stricat *secăreii* înflorite, ear' ghița a făcut pagube în comitatele Bihor, Caraș Severin, Timiș, Torontal Treiscaune, Cojocna, Gömör și Bars.

Grâul de toamnă în parte mare este în spic, cu deosebire pe Alföld și înflorit. Mai bine stau grânele în Bănat, în Ardeal, apoi între Tisa și Dunăre. Tot aceeaș stare o are și *secara*, dela care se poate aștepta o roadă bună mijlocie.

Tot dintre sēmănăturile de toamnă *orzul* se prezintă într'o stare bună. La aceasta a contribuit ploile din urmă. Orzul de primăvară în lipsa ploii a cam tînjit.

Ovăsul preste tot e bun. În părțile răsăritene ale țării noastre ovăsul a suferit din cauza secetei și a multor vânturi.

Din aceasta cauză nu ne putem aștepta la o recoltă bună.

Sēmănăturile de *rapia* înfățișează o calitate mijlocie.

Cucuruzul însă a tînjit mult din cauza secetei. În multe părți n'a răsărit de loc și de aceea a trebuit din nou sēmănat. În părțile sudice (Bănat) ale țării noastre cucuruzul e frumos. Cucuruzul în urma ploilor din zilele acestea s'a îndreptat așa că promite o recoltă bună.

Cartofii (crumpenii) au suferit din cauza secetei și a vântului. Timpul prielnic din urmă le a îndreptat așa că mai în tot locul sunt în floare. Ne putem deci aștepta la o recoltă bună.

Legumele nu prezintă o stare multumitoare. Mai ales în părțile răsăritene și apusene ale țării sunt tare înapoiate.

Fasolea și lintea, parte sunt în floare, parte au dat păstăi.

Curechiul (vaiza) se desvoaltă frumos, dar' pe alocurea vermi-i cauzează stricăciuni.

Culturile *napilor de săhar* sunt în stare bună și s'a început săpatul.

Napii de nutroș, asemenea sunt bine desvoltați. În părțile noastre însă napii au avut să suferă din cauza timpului nepriincios.

Fēnațele peste tot sînt slabe. Mai bune sînt în Bănat și Ardeal. Cositul s'a început deja în părțile Dunării și pe Șesul-Ungariei.

Viile au avut să suferă din cauza frigului din luna trecută. Pe unde nu a bătut ghița viile sînt frumoase și se arată struguri mulți. Săpatul, legatul, stropitul contra peronosperei și plivitul viilor decurge mereu în toată țeara.

Impotriva boalei de gură și de unghii a vitelor. Ministrul de agricultură Darányi a dat o broșură, care cuprinde îndrumări pentru apărarea de boală de gură și de unghii la vite. În broșură se arată semnele boalei și se recomandă ca leac *galița verde*. 4 decalitre de galiță se topește într'un litru de apă și seara și dimineața se bagă în gura vitei câte o jumătate de litră. Aceasta se face în trei zile de-arîndul. Pentru unghii e bună și zama de jale, în care să se pună puțină galiță.

FELURIMI.

Săptemâna Rusalilor în Rusia e consfințită Rusalcelor. Rusalcele sînt un fel de zîne (iele, măestre), cari trăesc în apă, răsufă în apă. Unii zic, că-s duhuri rele, alții le țin de bune, toți însă cred, că sînt foarte frumoase. Cine le-a văzut odată, nu se mai uită la fete pământene, cine le-a auzit, nu mai iubește doina cântată din fluer. După credința poporului, în săptemâna Rusalilor iasă Rusalcele din rîu și intră în păduri sau petrec la cîmp. Pe țărmul rîului Nipru (rîu dincolo de Nistru) se află un bērc, numit al Rusalcelor și o peșteră, numită urechea plîngerilor. În săptemâna aceasta se adună nevestele și fetele dimprejur, se duc în bērcul acesta și împodobesc stejarii cu pantlici; cei logodiți împletesc cununi, pe cari le atîrnă de cren-gile mesteaceniilor, ca să-și câștige prin aceasta dragostea Rusalcelor. Vēduvele cele tinere și fetele, cari și-au pierdut drăguții, depun cununile în peștera plîngerilor, unde cîntă cîntece de-ale Rusalcelor. Una dintre cele mai populare e, în traducere, următoarea:

Oi, fuge o fată frumoasă
După ea aleargă Rusalca;
•Ascultă-mă, ascultă, tu fecioară frumoasă,
Găcește-mi trei gâcitori mici,
De le vei gâci, poți merge la tată-tēu,
De nu, trebuie să vîi cu mine.
Oi, ce crește fără rădăcină?
Oi, ce fuge fără căpēstru;
Oi, ce înflorește fără floare?
Ușoară ar fi fost gâcitoarea;
Petrite cresc fără rădăcină,
Apa fuge fără căpēstru,
Ferega înflorește fără floare.
Oi, fecioara n'a deslegat gâcitoarea
Și Rusalca a gâdil-o până a murit.

În săptemâna Rusalilor nu e iertat să te scalzi în rîu, nici să lovești apa cu palma, căci se mînie Rusalca. Cea mai sfânta zi din săptemâna aceasta e Joi: nime nu lucră atunci. În noaptea spre Joi aprind focuri la cîmp și toți cîntă și joacă împrejurul lor până dimineața.

CRONICĂ.

Intru pomenirea lui Dr. Rațiu. Duminecă, în ziua de Rusalii s'a slujit, după cum am vestit, un parastas în biserica gr.-cat. rom. din Sibiu, pentru odihna sufletului marelui răposat Dr. Ioan Rațiu. Au fost de față d-na Dr. Rațiu cu domnișoarele și alți membri ai familiei, apoi inteligență și popor număros. Serviciul divin l'a celebrat rev. protopop Nicolae Togan, și dl Arseniu Bunea, secret. fond. grăniț. Cântările le-a executat corul studenților gimn. sub conducerea învățătorului local.

După terminarea serviciului, s'au ținut la mormânt rugăciunile de deslegare, apoi s'a dat celor de față colivă după obiceiul local.

Spre știre. Vineria trecută, în 5 l. c. s'a ținut adunarea generală a societății noastre »Tipografia«, convocată pe aceea zi.

Intre altele mai amintim dela aceasta adunare, că s'au luat în seamă toate socotelile institutului, aflându-se în deplină regulă, apoi luând în seamă marile pierderi ale institutului, cari s'au iscat în urma pedepselor de tot mari, cari au omorât »Tribuna«, s'a hotărât, ca institutul să lichideze, — să se limpezească. Lichidatori au fost aleși d-nii: George Pop de Băsești, Rubin Patifia și Dr. Liviu Lemeni, adv. în Sibiu.

In legătură cu aceasta aducem la cunoștința onor. cititori, că în înflesul hotărârii direcțiunii, »Foaia Poporului« va ieși mai departe, continuând a fi în viitor stegarul falnic al poporului românesc. Assmenea va ieși la timpul său și »Călimdarul Poporului«.

La fondul de 20 bani, întemeiat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe teama meseriașilor rom. din Sibiu au dăruit următorii: »Un prietin al lucrurilor bune« 4 cor. 80 bani; Ioan Salco, locot. c. și r. în pens. (Merourea), 1 cor.; Octavian Murașan, cleric în curs II, 1 cor. și Vic. Tordășlanu, secretarul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu« 20 bani.

Pentru iubiții răposați. Doamna Letiția Stoica n. St. Șilulufiu, soție de medic în Bran, a dăruit suma de 8 cor. fondului văduvelor și orfanilor meseriași, întemeiat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, anume întru eternizarea memoriei mult regretatului său văr Teofil cav. de Frâncu, fost șef de birou în ministerul cultelor și instrucțiunii publice din România.

Pentru biserica din Velț. Din Velț ni-se scrie: Ziua de 7 Iunie a. c. adică ziua de Rusali a fost pentru credincioșii sf. noastre biserici gr. cat. din Velț zi de bucurie, căci în aceea zi o veste îmbucurătoare ne-a împărtășit iubitul și harnicul nostru preot Ioan Muntean, că adică fiii bisericii noastre înstrăinați în America, deși în cruntă sudoare muncesc pentru a se mântui de datorile de pe acasă, nu și-au uitat nici de sf. biserică, ci din cât le-a rinduit bunul D-zeu au jertfit și pentru înfrumusețarea ei, trimițând suma de 87 coroane, colectate între dânsii și prietini sei.

Cu deosebire de multă laudă e vrednic junele Dumitru Șugu, carele cu toată dragostea a jertfit mai mult și a întreprins și colecta între prietini și cunoșcuții sei.

În numele curatoratului bisericesc și pe această cale se aduce cea mai ferbinte mulțumită, atât neobositului Dumitru Șugu, cât și tuturor bunilor dăruitori, poftindu-le dela bunul D-zeu sănătate și noroc, ca plini de bunătațe cele cerești și pământești, să se reîntoarcă earăși cu pace la doritul lor camin părintesc. Nicodim Budașca, curator.

Cununii. Mărioara Gracu și Dumitru D. Ivan vestesc cununia lor, care se sârbșează azi, Duminecă în 1/14 Iunie a. c. la 12 ore m. în biserica gr.-or. din Apoldul-de-sus.

— Vasilie Cioloca și Mărioara Muresan își au cununia asemenea Duminecă la 14. Iunie st. n. în biserica gr.-cat. din Șarpotoc.

Notar român le trebuie. Ni-se scrie că în comunele Ciunga, Micoșlaca, și Cisteiu, deși locuitorii sânt în majoritate Români și au cinci preoți în frunte, până acuma nu s'a făcut nimic spre a se aduce un notar de român în acest cerc, cu toate că oamenii s'au săturat de străini. În primul rând preoții sânt chemați a instrua poporul în privința aceasta, și a corespunde cu gazetele și cu singuraticii, spre a câștiga un Român la acest post, ca să nu ne plângem mai târziu!

Un bărbat bestial. Stefan Rednyánsky din Bény umblă în rușul capul să batjocurească pe femeia lui M. Sáránsky, care era în închisoare pe câteva luni. Soția credincioasă l'a respins totdeauna, purtând grijă mai departe, cu inimă curată, de soțul ei din închisoare, căruia îi ducea mâncare și haine curate, și de fetișoara ei de 5 ani. Ticălosul de Stefan nu înceta însă cu încercările lui rușinoase și într-o noapte intră pe fersăstră la biata femeie. Aceasta, pomenită din somn, s'a apărut cu toate puterile ei, dar' înzadar, căci feara a scos un oușit și-a străpuns-o prin inimă și prin plămână. Pomenindu-se și fetișca, a încercat să o omoare și pe aceasta, lovindu-o cu patul puștii, care încă era la ei, fără să o ucidă însă. Într-aceea s'a făcut ziuă și auzind larmă pe stradă a fugit. Peste câteva zile s'a înștiințat singur la judecătorie. În săptămâna trecută a fost judecat de tribunalul din Pesta la 12 ani temniță.

Un copil pe coperișul unui vapor. În Neunburg (Germania) se juca un băiețel de 3 ani pe podul, care era făcut pe de-azupra șinilor. Când a plecat trenul, a căzut de pe pod pe coperișul unui vagon, fără să i-se întempe ceva. În stația următoare a fost văzut, luat de pe tren și dus acasă. Părinții lui habar n'aveau, ce călătorie făcuse copilul lor.

Din isprăvurile rachiului. În comuna Bozov mai mulți lucrători zăcăiau în cărcășă la rachi. Lui Iosif Vicol i-se surse veninul mai tare la cap, căci începuse ceartă cu ceilalți. Aceștia îl trântiră la pământ și îl bătură așa de rău, că în noaptea, care a urmat chefului, și-a dat sufletul.

Confesiunile în Ungaria. După conscripția din 1900 sânt în Ungaria 9 mil. 846.533 romano-cat. (Germani, Maghiari, Slovaci, Croați, Bunievați), 2 mil. 799.846 greco-orient. (Români și Sârbi), 2.423.818 calvini (Maghiari), 1 mil. 843.634 greco-cat. (Români și Ruteni), 1 mil. 280.070 evanghelici luterani (Germani și Slovaci, apoi renegați), 846.254 (Jidani), 68.005 unitari (Maghiari).

Animalele sălbatice în Transvaal. În urma războiului nemilos purtat de Englezi, Transvaalul s'a umplut eară de feară, cari iubesc pustietatea. Un Bur povestea, că un alt Bur, care călătoria cu nevastă și copil, se oprise într'un loc, ca să odihnească. El se îndepărtă puțin de lângă ai lui, ca să caute apă. Când s'a întors înapoi, n'a mai aflat nici nevastă, nici copil. Doi lei îi furaseră pe amândoi, ducându-i în tufiș, unde i au mâncat.

Soldați pompieri. Președintele reuniunii regnicolare de pompieri a rugat pe ministrul de honvezi, să mijlocească ca soldații să învețe și deprinderile de pompieri, până servesc în armată. Ministrul de honvezi s'a pus în conșlegere cu ministrul armatei împărătești și amândoi au cerut dela comandantii de stațiuni să le spună, cum s'ar pute face aceasta. Deprinderile soldaților și ale pompieritului ar fi de mare folos, căci atunci și reuniunile de pompieri dela sate ar da înainte.

Un pungaș isteț. Ignăț Strassnof era un Evreu născut în comitatul Sătmăruului. Cu mulți alți coreligionari de ai sei și-a schimbat și el numele pe ungurește numindu-se Szendrei Ignác. Într-o zi se duce jupânul Szendrei la episcopul Bende din Nitra și se prezintă sub numele de Véctesz, consilier la ministerul ungar din Viena. »Imi pare bine« zice episcopul, »tu ești nepotul meu și nu te-am văzut de când erai copil«. Szendrei Véctesz-Strassnof a ieșit la »unchiul« seu vre o trei zile, storcându-i la plecare câteva mii de florini. Mai târziu a aflat episcopul, cum a fost înșelat. Alaltăieri a fost osândit Szendrei de către tribunalul din Szombathely la 2 ani și 9 luni temniță.

Bătaie cu sfârșit mortal. În comuna Bazov din comitatul Timiș ședea Marți în birt muncitorilor ziler Iosif Vicol cu mai mulți »prietini« ai sei. După ce au băut rachi oam multitor, s'a născut ceartă între ei și ceilalți. Soșii lui îl aruncară la pământ și îl bătură până la sânge. Vicol muri a doua zi în urma ranelor grave ce le primise. Procuratura a pornit cercetare.

Comoară găsită. »Epoca« scrie, că în comuna Popoști (județul Râmnicul-Vâlcea în România) cinei lucrători săpând la un ogor au dat peste un vas de pământ, care lovindu-l cu sapele s'a vărsat din el o mulțime de monede vechi de argint. Primarul și suprefectul s'au dus la fața locului și au constatat, că monedele sânt de pe timpul Daclor. Numărul monedelor găsite este de 600.

Evreii în Rusia. Foaia oficială rusească publică noua lege relativă la jidovi. După legea aceasta în toată împărăția rusească se hotărăsc 101 de localități, unde Jidovii pot să se așeze, și să și cumpere case și pământuri. Afară de aceste localități Jidovilor nu le este îngăduit nicăieri a se așeza.

Din isprăvurile tramvaiului în Brașov. Birjarul român George Buștea a pățit'o rău cu tramvai care circula pe linia Brașov-Săcele. Într'una din zilele trecute, George Buștea se afla cu birja sa în Blumena-mică strada fântanei, vis-à-vis de nr. 13, căci avea să ia un mușteriu. Voind să treacă cu trăsura peste linia tramvaiului locomotiva l'a ajuns și cu toate semnele ce el le-a dat, mașinistul n'a vrut să oprească. Locomotiva isbind în cai, i-a trântit jos, a rupt hamurile și i-a făcut pagubă însemnată. Din norocire a scăpat cu atâta. Contra mașinistului s'a făcut arătare. Așa ni-se comunică cazul.

Monumentul lui I. C. Brătianu. In 31 Maiu, adică Duminecă, vor fi două săptămâni, s'a desvilit în București un foarte frumos monument de bronz ridicat fostului mare bărbat de stat al României *Ioan C. Brătianu*, care a murit acum sînt 12 ani. La sîrbarea desvilitii monumentului, care s'a sîvîrșit cu o rară pompă, au luat parte toți miniștrii României și trimitii statelor străine. Insuși Majestatea Sa Regele Carol nu numai că și-a trimis la sîrbare pe reprezentantul seu dar' totodată a trimis veduvei răposatului bărbat o prea frumoasă scrisoare, în care arată marile virtuți ale fostului seu prim-ministru. O cuvîntare frumoasă a rostit în fața monumentului și trimitul diplomatic al Bulgariei *Balabanov*, precum și alți bărbosți ai României. Monumentul a fost îmbodolit cu o mulțime de cununi frumoase între cari cea a Regelui *Carol* purta următoarele cuvinte scrise cu litere de aur pe panglică albă: »*Regele, lui I. C. Brătianu, în recunoștință amintire.*«

In fața acestui monument încheiem cu cuvintele:

»Poporul care știe să și cinstească străbunii și să răsplătească cu recunoștință sa pe acei ce și jertesc viața pentru el, este un popor care va trăi, căci vecinic va aveți, cariși vor pune în serviciul patriei, munca, priceperea și viața.

Măcelarii români în Sibiu. Locuitorii din Poplaca, o comună apropiată de Sibiu, sînt negustori vestiți; indeosebi se ocupă cu măcelăria, vînzînd carne în Sibiu. Măcelarii sași din Sibiu luptă de mult să și scoată pe Poplăceni din piața Sibiului, ba nu de mult a mers o deputațiune de măcelari sași la ministru, ca să și roșge să oprească pe aceia de a mai vinde în Sibiu. Ministrul a respins cererea Sașilor, ceea ce nu e numai spre folosul Poplăcenilor, ci chiar și spre al Sibiienilor, cari, lipsiți de Poplăceni, ar fi trebuit să plătească carnea cu prețuri pipărate.

Copil mâncat de porci. În Timișoara plecase lucrătorul *Bejner* cu nevastă sa de-acasă la lucru. Cei doi copii si lor, o fetiță de 7 și una de 1½ ani rămăseră singuri. La amezii duse cea mai mare pe cea mai mică în curte, o puse în iarbă și după ce deschise cociua porcilor, se duse în curtea vecină să se joace. Cei doi porci se repeziră asupra fetiței celei mici și până să sosească cealaltă îi mîncară o parte din pulpă și din spinare. La strigătele ei alergară niște vecini, cari o scăpară de moarte.

Ca să se cunoască. Invătătorii dela școlale de stat din comitatul Solnoc-Doboca au hotărît, ca de aici înainte să se îmbrace în costum național, adică oisme cu pinteni, ismene largi, pălăriuță mică, unsă cu slănină, pipă cu tricolar maghiar, în mână cu foseș. E bine, că măța își pune clopot, cel puțin îi vor cunoaște și cei orbi.

Inebunirea fratelui regelui Belgiei. Se telegrafează din Bruxelles că fratele regelui Belgiei, contele de Flandre, a inebunit. Agenții poliției și-au găsit noaptea, pe jumătate gol, întins pe o bancă din grădina publică. L-au ridicat și dus la poliție unde și-au recunoscut. L-au dus apoi la palatul lui unde medicii îi dau îngrijiri.

Un colonel care ucide un soldat. Șeful statului major al corpului de armată din Pesta colonelul baron *Koller*, infurindu-se din cauză că soldatul *Demgyel*, ordonanța sa, se arată neascultător, și-a ucis cu o lovitură de sabie. Colonelul se află arestat.

D-șoara Dr. Valeria Curtuțiu, originară din Arad, care nu de mult a fost promovată doctor în medicină la universitatea din Budapesta, și-a început praxa medicală în Arad.

Inima mamei. În 1 l. c. s'a înmormântat în Carlsdorf (Ungaria-de-nord) fetița de 2½ ani a plugariului *Lorgner*. Când au lăsat sicriul în jos mama fetiței a sărit în mormânt și nu voia să mai iasă d'acolo. Numai cu mare greu le-a succedat să o scoată din mormânt, dar' încă acolo în cimiter s'a observat semne de nebunie la biata mamă. Acuma a nebunit de tot, așa că au trebuit să o aducă la spitalul din Timișoara.

Sinucidere Luni dimineața s'a sinucis la Budapesta căpitanul de gendarmerie *Gregoriu Szilágyi*. Nefericitul a jucat în timpul din urmă adeseori cărți și a pierdut suma de 14,000 coroane. Ne mai avînd bani a luat împrumut, dar' a pierdut în cărți și banii împrumutați. Perderile și-au adus în mare desperare și astfel s'a decis să se sinucidă. Luni dimineața și-au găsit împușcat în odaia sa.

Primar în Șepreus a fost ales alaltăieri candidatul poporului *Iosif Matei*. Alegerea s'a făcut în liniște, ceea ce s'ar fi putut întîmpla și întîia oară, dacă administrația n'ar fi forțat alegerea urgisitului *Pérv Florea*.

Condamnare la moarte. În anul trecut s'a întîmplat în Nagy Káta un omor îngrozitor împreunat cu jaf. Niște criminali au ucis pe soția, mătușa și seiv toarea neguștorului *Leopold Löwinger*. Făptuitorii au fost prinși și judecați la curtea cu jurați din Budapesta în modul următor: *Mateu Kármán* și *Paul Tóth Örcög*, la moarte prin streang, iar *Mateu Ventrák* la 8 ani temniță. Într'aceea *Tóth Örcög* a murit în temniță și a scăpat de pedeapsa cu moarte. Curia s'a ocupat Mercuri cu acest proces criminal. Față de *Tóth Örcög*, a sîstat procedura, iar celelalte pedepse le-a întărit. Astfel *Mateu Kármán* e condamnat definitiv la moarte. Condamnatul a înaintat Majestății Sale petiție de agrățiere.

Furt de 100.000 coroane. Mercuri după amiază s'a întîmplat în Budapesta un furt senzațional. Micsinai *Mihály* era servitor la poștă și mîna o căruță în care se adunau pachetele și scrisorile cu bani dela diferitele filiale poștale, spre a fi transpuse oficiului central. Când în ziua amintită, factorul eș din filiala din strada *Csömör*, unde intrase să leze mai multe pachete, — căruța nu era nicăiri. În căruță se aflau bani în valoare de 400.000 coroane.

Factorul a făcut numai decît arătare direcției, iar asta a înștiințat poliția. Ziua întregă, până noaptea târziu, s'a urmat cu cercetarea. Într'un târziu, noaptea, doi poliști dădură de căruță pe drumul ce duce dela *Rákospalota* spre *Köbánya*. Ușa dindărapt a căruței era deschisă; cealaltă de sub capră n'o putuse deschide. Din conținutul căruței lipsia o casetă de fer, neagră în care se aflau 98.000 coroane, mai mare parte în aur. Poliția dă cu socoteala că Micsinai a avut și complici. Noaptea târziu a deținut pe un frate de-al lui Micsinai, care servia ca ostaj de rînd la honvezime. Din mărturisirile acestuia reiese, că a știut de planul frate-său.

Direcția poștei din Budapesta a pus premiul de 10.000 coroane pe seama aceluia, care va putea pune mîna pe el. — Micsinai e de 34 ani, de statură mică, înesat, brunet, cu mustețe brunete scurte și rari. După trei zile, poliția a dat de urmele hoțului la *Izasszeg*, — unde nădăjduese al prinde în păduri.

I. P. S. Sa metropolitul Dr. Victor Mihalyi a sosit Sâmbătă seara în Lugoj, ca să participe la sîrbările jubilare ale episcopiei de Lugoj. La gară și-a făcut o primire solemnă.

Cutremur de pămînt. Luni a doua zi de Rusalii pe la orele 4 și 5 minute s'a simțit în Brașov un cutremur puternic, care a durat cam 8 secunde.

Cufundarea unui vapor. Se depează din Cherboureg că micul vapor numit »*Ville de Cherboureg*« s'a cufundat aproape de capul Heve, ciocnindu-se de stînci. 10 pasageri și 11 marinari s'au înecat.

Fapta unui nebun. Tinêrul de 19 ani *Ioan Pașin* din comuna *Utvin* (com. *Timiș*) de mult a ajuns în stare de nebunie. În această tristă stare s'a suit Mercuri pe coperișul casei și în fața rudeniilor sale și-a băgat un cuțit în pîn-tece. În momentul următor a căzut jos fără simțire cu cuțitul în corp și murî peste câteva minute în urma gravelor rane interne. Din partea judecătoriei s'a dus o comisie la fața locului ca să facă cercetare.

Convocare. P. T. Domnii membri »*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*«, și toți iubitorii de cultura poporului român sînt prin aceasta invitați a participa la adunarea generală a despărțimîntului, ce se va ține în 5 Iuliu 1903 la 11 ore înainte de amezii în Petroșeni. Hașeg, în 30 Maiu 1903. *Dr. Gavriil Suciu*, președinte; *Ioan Muntean*, notar.

O carte frumoasă și prețioasă. Au apărut: *Discursuri, Autonomia bisericăscă, Diverse*, de *Dr. Aug. Bunea*, canonic în Blaj. Un volum frumos tipărit, elegant în exterior, și voluminos, de 534 pag. Costă 5 cor. și se poate procura dela autor.

Despre însemnătatea cărții, asupra căreia înainte am atras atențiunea cetitorilor, se poate incredința ori-cine din cuprinsul ei bogat.

Partea I. conține 12 discursuri funebrale, la moartea lui *Barișiu*, *Iacob Murășanu*, *Baron Urs*, *Dr. Rașiu*, *Dr. Grama* etc.

Partea II. cuprinde autonomia bisericăscă, articoli și studii de actualitate, istoria autonomiei pe 1000 de ani, și starea de azi a cauzei. Partea aceasta ocupă peste 230 pag.

În partea III. (*Diverse*) sînt 6 articoli mai însemnați ai autorului publicați la timpul seu în foi.

Cartea aceasta, mai mare ca oricare din cele 7 scrieri de până acum ale autorului, ar trebui să fie cetită de fiecare Român cult.

A apărut: »*Treimea Durerii*« sau cele trei surori ucigătoare *Anghina, Difteria și Scarlatina* precum și învingerea lor prin cură naturală de *I. Blidariu*. Broșura costă 60 bani și se află de vînzare la autorul *Ioan Blidariu* în Făget.

Mulțumită publică. Sub impresiunea durerii și întristării, ce ni-s'a causat prin moartea prea timpurie a neuitatului nostru *Iosif Drala*, subscriba familie nefiind în stare a răspunde și mulțumii fiecete căruia separat în deosebi pentru numeroasele condolențe primite: telefonice, în scris și personal, rog pe onorații amici și binevoitori ai întristatei noastre familii, să primească din parte-mi, pe această cale mulțumită sinceră și adînc simțită, pentru afectuoasele condolențe, prin cari s'au născut a mă mîngăia. *Abrud*, în 20 Maiu v. 1903.

RIS.

Ploaie pe bani.

Povestea e veche. E de pe timpul, când umblau prin Ardeal zloții cei răi. Într'un sat din Ciuc, numit Gobifalva, nu plouase de multă vreme. Bieții Săcui erau desperați și porniră grămadă la primarul satului, ca să le facă rindulală de ploaie, că de nu-l fac gulaș. Primarul cheamă iute pe jurați la sfat. După-ce au pipat cu toții câteva pipe de țabac, se scoală Pișta, vestit pentru cumințenia lui, își scoate pipa din gură și cuvântează astfel: »De nu vom face rindulală de ploaie, e vai de pielea noastră. Sătenii sânt în stare să ne omoare, cum au omorât și ciasul scriitorului. Eu propun să cumpărăm niște durduhuri, oăci oănd durdue, atunci și ploaia». Bravo! strigară cu toții și-l aleseră pe pișta să plece la Moldova — era mai aproape, ca Țeara-ungurească — după durduhuri. Cu ohiu cu vai au adunat 500 de zloți răi și după-ce și-a luat o lădiță cu el. Pișta a plecat la Piatra, fără pasaport, se înțelege, cum pleacă și astăzi. Acolo s'a dus la un negustor, care a văzut numai decât, ce lumină e înaintea lui. I-a dat un bumbariu, pe care l'a închis în lădiță și după-ce s'a ușurat de cei 500 z'oți a plecat cătră casă. Pe drum bumbarul a început să facă gălăgie în lădiță. Pișta credea, că vrea să durdue. El deschide coperișul lădiței, se vadă, cum durdue, bumbarul o șterge. »Du te la G b'falva», îi strigă Pișta, și fără să și mai bată capul, merge mai departe. Ajungând acasă, bucuria lui a fost mare oăci în timpul, oăci a fost dus, a plouat într'sdevăr bine. Săcuii mulțumitori l'au ales la anul primar. v. l.

În librăria lui
W. Krafft în Sibiu
se află:

Cărți mai noue:

- Adam I., Rătăcire, roman. 3.—
 Sybaris, roman. 3.—
 Alexandri V., Teatru (Bibl. p. toți) 2 nri à —32
 Ardelean Ios. I., Buchetul meu, poesii 1.—
 Băilă Ioan, Joh. W. Goethe și Heine —80.
 Bogdan I., Documente și Regeste privitoare la relațiile Țării-Românești cu Brașovul și Ungaria 6.—
 Bunea Dr., Episcopii P. P. Aron și D. Novacovicu sau Istoria Românilor Transilvaniei. 4/50
 Vechile episcopii române. a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului. 2.50.
 Ciura A., Eminescu și Coșbuc. 1.—
 Josbuc G., Ziarul unui Pierde-Vară, versuri. 2.—
 Iorga N., Cuvinte adevărate. 2.50
 Sate și preoți din Ardeal. 2.50.
 Leonescu și Duțescu, Peneș Curcanul, dramă reboinică în 4 acte. 2.—
 Moldovan V. E., Meteor, roman. 1.—
 Onciul D., Românii în Dacia Traiană până la întemeierea principatelor. 1.—
 Onișor Dr., Legiuirea țării noastre. 1.—
 Păcățian, Carte de aur, vol. II., leg. 11'60., broș 10.—
 Poesii de Mihail Eminescu. Cu notiță biografică dela fratele poetului. 2.50
 Popovici I., Conducător la învățarea limbei maghiare și române, conținând o mică gramatică, dicționar sistematic, conversațiuni și modele de scrisori —.70
 Banta-Buticescu Vas., Novele. 1.60.
 Riria, Ultima rază din viața lui Eminescu, dialog dramatic în 5 scene. 1.50 173 5—5
 Elvira, tragedie în 5 acte. 2.—
 Slavici, Din bătrâni, narațiune istorică. 2.50.
 Vlăduț A. România pitorească. Ediț. II. 3.50.

Biblioteca scriitorilor români. V. Alexandri, Poesii 1 cor. 50 bani P. Ispirescu, Legendele sau Basmele Românilor 1.50. N. Filimon, Ciocoi vechi și noi 1.50. Gr. Alexandrescu, Poesii și prosă 1.25. M. Eminescu, Poesii postume 1.—
 M. Eminescu, Literatura populară 1.50. Ioan Creangă, Opere complete 1.50. Alexandri V., Teatru 1.50.

Biblioteca populară „Minerva” à 15 bani. 1—3. Istoria populară a Românilor. 4. Cântarea României. 5. Istoria populară a literaturii române. 6. Revoluțiunea lui Tudor Vladimirescu. 7. Perderea Basarabiei. 8. Istoria lui Vodă Cuza. 9. Mihail Kogălniceanu. 10. Vasile Alexandri. 11. Stefan-cel-Mare. 15. Trei scrisori. 16. Cum se ne creștem copiii. 17. Păstrarea sănătății. 18. Ce se cetim. 19. 10 Maiu. Revista istorică-națională. 20—21. Răsboiul Românilor pentru neatarnare.

Cărți populare — Biblioteca Tribunei —
Biblioteca pentru toți

după cataloage separate.

Prețurile se înțeleg în coroana.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

P. B. în Dragomir. De present nu putem tipări cele cerute, având alte lucrări. Vă rugăm a face întrebare de nou pe la mijlocul lui Iulie. Foia ve merge.

I. V. în Unguraș. Trimite-ne lucrurile Dacă vor fi potrivite, cum credem, se vor publica. Pentru »Meteor» adresează-te la autor.

Nic. Ag. în S.-Odrhei. Adresează-te la autor, Iuliu Vuia, inv. în Banat - Comloș

Pentru redacție și editură responsabil:

Vasile E. Moldovan.

Proprietar: Pentru »Tipografia», societate pe acțiuni Iosif Marschall.

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

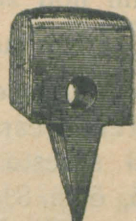
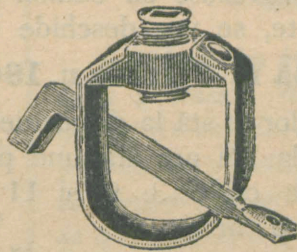
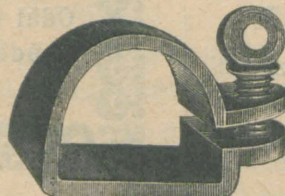
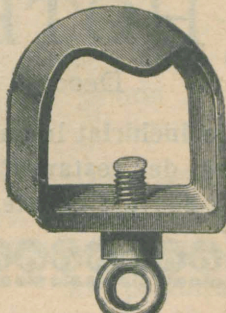

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată Cor. 1'60 1'60 1'60 2'— 2'—

Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ** care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuintată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra

Nicovale, forma, fig. 2 3
1 buc. Cor. —96 —86

Ciocane, fig. 5 à 250, 300
1 bucată Cor. —86 —90

fig. 6 à 300 grame
1'—

Nicovalele și ciocanele se vând pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, Fig. 3 13 15 pentru înțepenirea coasei. Dimensiunile $\frac{44}{41}$ $\frac{39}{41}$ $\frac{39}{33}$ $\frac{40}{42}$ mm. șmălțuite pe dinlăuntru și pe dinătară
1 bucată Cor. —24 —24 —30 —40

Fig. 7. Tocuri de cuți

șmălțuite pe dinlăuntru și pe dinătară
1 bucată Cor. —40.

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Îndeosebi recomand: Cuțile americane 1 buc. Cor. —40.
Cuți de Bergamo vinete-închise, cu semnul CFJ 1 buc. Cor. —80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn Cor. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model întrodus de Iulius Teutsch) 1 bucată Cor. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn. 1 buc. Cor. 1'30.

Briee de Solingen. Garantate dela Cor. 1'20 în sus.

Brieege de Solingen pentru atârnat. Lungimea întregă: 8 9 $\frac{1}{2}$ 11 ctm.
43 5—10 1 bucată Cor. —34 —44 —50

Ușurinta muncitorilor. Subscrișii aducem la cunoștința onoratu lui public, că din anul 1895 încoace în fiecare an ne-am procurat coase dela dl Carol F. Jickeli din Sibiu, des pre coasele acestea adevărim subscrișii în numele mai multora că sânt foarte bune, așa încât cine odată își va procura coase dela sus numitul fabricant, acela până trăește nu cred că își va mai procura dela altă firmă. Proprietarii și muncitorii comunelor Pintic și Posmoș pe fiecare an își procurează câte 150 coase fiindcă sânt foarte renumite.

Deci fiindcă timpul cositului se apropie rugăm prin aceasta pe toți cetitorii »Foi Poporului» și îndeosebi pe toți muncitorii a-și procura coase dela numita firmă, căci vor avea mare ușurintă la cosit.

Pintic, în 10 Maiu 1903.

Toma Teodor. Cornel Vêrvă. Ioan Buta. Tănase Moldovan. Stefan Vêrvă.

LIPIK în SLAVONIA

scalde de primul rang.

Unicul isvor cald alcalin de iod (64° C) pe continent.

Stațiunea trenului de pe Valea-Lonja (via (Dagoselo). Afară de asta și stațiunea a trenului sudic Pakrac-Lipik. (Taritul de zonă).

Premiat: Budapesta, Viena, Londra, Roma, Bruxela. Salon de cură elegant, cafenea și restaurațiune, parcuri estinse, tren de distracție, capelă de scaldă, hotele de cură foarte elegante, sanatoriu de copii, cabinete de scaldă luxurioase, iluminăție electrică

Neîntrecute la morburile: **reumatism, podagră, ischias, dureri de os, catar de stomac, de intestine, de beșică** etc. precum și la **scrofule** și **morburi de sânge.**

În decursul sesonului de scalde ordinea **opt medici escelenți.**

Apă dela termele din Lipik se poate comanda direct dela isvor, apoi dela **L. Edeskuty** în Budapesta și **Heinrich Mattoni** în Viena.

Sare dela termele din Lipik direct dela direcțiunea scaldelor.

Informațiuni de tot felul dă cu plăcere

170 3—3

Direcțiunea scaldelor.

Anunțiu.

Subsemnatul aduc la cunoștința on. public că în **piața din Seliște** am deschis **grădina ou un pavilion modern** aranjat.

Vinuri veritabile de pe Târnavă, vechi și nouă, bere cu păharul și sticla, totdeauna proaspătă.

Bucătărie germană și română. Se pot face și abonamente lunare.

Prețuri moderate și serviciu prompt.

Rog prea onoratul public de concursul binevoitor. Cu stimă

45 3-3

ILIE POPA,
proprietar.

AVIS.

Băile (scălzile) de sare și iod din **Mercurea**

(Erdélyi Szerdahely Sos fürdő),

adoptate și provăzute cu edificii și vile din nou zidite, se vor deschide

Duminecă în 7 Iunie n. 1903.

Oaspeților le stă la dispoziție zilnic trenul, care la băi are stațiune proprie și sosește la orele 3, 9 și 11 a. m. 5, 6 și 8¹/₂ p. m.

Din Mercurea-oraș omnibusul pleacă la băi regulat la orele 6 și 11 a. m. și 2 și 5¹/₂ p. m.

Odăi de locuit, în edificiile nouă și vechi, mobilate sau nemobilate, se închiriază după dorința oaspeților, cu prețuri moderate.

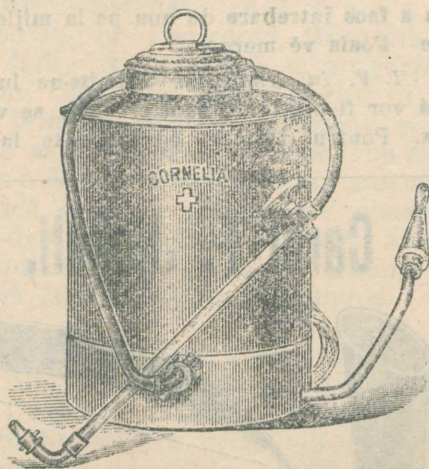
Restaurant în una din vilele nouă, întocmită spre acest scop; mâncări și beuturi alese, serviciu prompt și prețuri moderate.

Analisa despre conținutul esențelor substanțe ale apei cât și alte informațiuni se pot cere dela subscrisul.

Ilie Floașiu,
arândator.

46 2-3

Stropitoare pentru peronospora.

Recunoscut ca cel mai bun fabricat, cu garanție de 1 an, per cassă sau pe cambiul pentru 1 Noembrie, recomandă pe lângă prețuri ieftine

Victor Dahinten,

magazin de ferărie în Alba-Iulia, lângă Fântână

și

35 9-10

Adolf Graffius,

lăcătușerie de mașini în Orăștie în piața principală.

Oena-Sibiiului — Salzburg — Vizakna.

HOTEL BRESSLER.

Deschis din 15 Maiu până în 30 August.

47 2-6

Odăi de închiriat lunare, bine mobilate. — Sală mare pentru mâncare. —

Grădină de restaurațiune umbroasă și parc. — Bucătărie bună. —

Beuturi curate. — Serviciu prompt. — Prețuri moderate.

Liferantul curții ces. și reg. Esposiția Paris: Medalia de aur.

FERNOLENDT

Vacs de ghete și papuci,

cel mai bun din lume, se svântă curând, are lustru foarte frumos și nu strică pelea de loc. — Iniințat la anul 1832. — Depositul fabricii Viena I. Schulerstrasse nr. 21.

4 44-52

Se capătă în toate locurile.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerțiu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

2 8-26

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăceli-mare Nr. 8.